

Teisingumo Departamento Pareiškimas

Generalinis Prokuroras, Francis Biddle, gruodžio 28 d., 1941 m., išleido sekamą pareiškimą, kuris liečia svetimųšalių tarnybą privatinėje pramonėje.

Teisingumo Departamento prieš dvi savaites, išleido atsišaukimą valstybių ir vietinės įstatymų vykdymo agenturoms ir bendrai visuomenei, kad padėtų saugoti savo šalį laisvę, už kurią mūsų šalis dabar kovoja, saugoti ją apsaugojimu civilinių teisių mūsų lojalų nepiliečių. Šis atsišaukimas buvo priimtas širdingai... su kuomažiausia isterijos ir antagonizmo prieš nepiliečius kaip klesą, kuris buvo jaučiamas prieš dvidešimt metų, ir su noru palikti Federaliam autoritetui teisę spręsti problemas nepageidaujamų elementų ar tai būtų piliečių arba ateivių.

Bet visvien lieka svarbi problema, mūsų reagavimas vieno didelio objektyvo, tai yra problema diskriminacijos prieš ateivius privatinuose užsiėmimuose.

Nusistatymas prieš nepiliečius, kuris sulaukė jų nuo teisėto privataus užsiėmimo būtų ne pagal Amerikos principus. Pirma, tai ugdytų nesuspatingumą su tais žmonėmis, kurie atvyko į Ameriką įsiskindami laisvės ir teisingumo. Tai yra visiškai atsižadėjimas mūsų amerikoniškų institucijų, laisvių ir principų, kurie yra mūsų demokratijos pagrindas.

Gaila man pranešti, jog daugelis atsitikimų pranešta Teisingumo Departamentui apie atleidimą darbininkų už kokį įsivaizduotą "įtarimą", kad jie gali būti nelojalūs ateiviams, arba kad net todėl, jog jų vardai "svetimai skamba!" Aš noriu priminti tokiems darbdaviams, kad iš mūsų 5,000,000 nepiliečių, mažiau negu 3,000 — šeši šimtai tukstančių — buvo įtariami pavojingi laikai ir saugumui JAV. Valstijų. Jie liko perimti Federalio autoriteto.

Aš norėčiau priminti tiems darbdaviams, kad daugumas tų "svetimšalių", kuriuos jie atleido, dabar turi sunų, kurie tarnauja armijoje ir laivyne. Tarp tų, kur'e žuvo vilgingame atake prieš Manilą randame vardus kaip Wagner ir Peterson ir Monzo ir Mueller ir Rasmussen.

Sulaukyti ateivių nuo darbo arba užsiėmimo yra trumparegiška ir praigaistinga. Mūsų šalis reikalauja gabių patarnavimų iš visų lojalių žmonių, piliečių ir ateivių, ir sulaukyti tokių patarnavimų būtų ekonominis ekvojimas ir apsirinkimas.

Atrodo, kad yra nesusipratimas kaslink Federalės valdžios nusistatymų ir reikalavimų Federalių Statutų liečiant tarnybas ateivių. Pirma, Federalės valdžios nusistatymas yra, kad nebus jokios diskriminacijos samdyje darbininkų apsaugos industrijose, del rasės, nuomonių, spalvos arba tautinių kilmų.

Kaslink įstatymų, yra tiksliai vienas apribėjimas. Prie slapto konfidenciališkų ir apribuotų valdžios kontraktų, ir del kontraktų oro laivų dalių, samdytojas turi gauti leidimą iš direktoriaus Federalio Departamento, kuris rūpinosi ateivių tarnybomis. Karo ir laivyno ministerijos jau tukstančius šių leidimų praleido. Reikia pastebėti, kad naušimtis atsitikimų, kuriems leidimas neduotas, yra mažas.

Nėra kitų įstatymų, kurie apribėjuoja samdymą ateivių per privačius darbdavius tautinės apsaugos industrijose ir nėra jokių federalių įstatymų, kurie apribėjuoja samdymą sve-tur gimusių Amerikos piliečių, tam tikros tautinės kilmės.

Nėra priežasties kodėl lojalūs žmonės, ateiviai arba amerikiečiai svetur gimę, negalėtų būti samdomi Amerikos industrijų; ir nėra jokio pagrindo del jų atleidimo iš tarnybų. Federalė valdžia pasmerkia šį nusistatymą ir prašo visų samdytojų taip nesielti.

Karas grėsia visas civilines teises; ir nežiurint, kad mes kariavome pirmiau, nežiurint kad mūsų asmeninės laisvės išliko gyvos, tačiau praity buvo dideli neteisėtumo periodai, kuomet istorija, neapykanta ir baimė buvo aukštai pakilę, ir kuomet mažumos buvo neteisėtai ir žiauriai persekios. Kiekvienas žmogus, kuris myli laisvę, kuris myli valdžią, nustatytą įstatymais — nes visos laisvės yra paremtos bealibiškų įstatymų administravimu — turi kovoti už ją ir tų žmonių naudai arba gerovei, su kuriais jis nesutinka, už mažumos teises, ir nelaimingųjų privilegijas su tuo pačiu užsidegimu ir užsispyrimu arba pasirizimu kaip jis kovoja už savo teises. Jeigu mums patinka demokratija, tai žiūrėkime, kad ji būtų reali kitiems kaip ir mums, taip, net ir svetimšaliams — vokiečiams, italams, japonams — tiems, kurie yra su mumis, ir tiems, kurie yra prieš mus, nes Teisių Bilius apsaugo ne vien Amerikos piliečius, bet visus žmones, kurie gyvena Amerikos žemėje, po Amerikos vėliava. Teisės anglo-saksų, žydų, katalikų, negrų, slavų ir indėnų — visos yra lygios prieš įstatymus. Ir tą mes turime atminti ir remti — jei mes tikrovėje mylime teisingumą ir kartu nepakenčiam durtuvo, bizuno, šautuvo ir visos Gestapo metodos kaip budo sutvarkymui žmonių.

FRANCIS BIDDLE.

50 Bilionų Karo Programui

Gruodžio 30 dieną, spaudos konferencijoje, Suv. Valstijų prez. Rooseveltas pasakė, jog jis tikisi, kad karo programai bus skiriama 50 bilionų dolerių, arba pusė viso krašto pajamų. Sulig jo pareiškimo, iki šių metų birželio 30 dienai 27% valstybės pajamų bus skiriama karo reikalams, o sekančiais fiskaliais metais jau bus skiriama 50%, kas ir sudarys pusę viso krašto pajamų, nes, sulig jo apskaičiavi-

mo, sekančiais fiskaliais metais, kurie prasidės liepos pirmą dieną, valstybės pajamos bus šimtas bilionų ir karo reikalams bus skiriama pusė tų pajamų. Tai vis didelės aukos karo dievaičiui. O tų aukų nereikėtų, jei Europoje nebūt buvęs šis karas, jei Hitleris su savo šalininkais, Japonija ir Italija, nebūt užsimojęs pavergti visą Europą, o sykiu ir visą pasaulį.

Daugelio Tautų Sutartis

New York, N. Y. — Sausio 2 dieną čia nuteisti 33 nacių šnipai ilgiems metams kėlėti. Ilgiausią terminą gavo inžinierius Herman Lang, kuris vokiečiams pardavė lėktuvo taikiklio planą. Jis gavo 20 metų kalėjimo. Ir kiti nacių šnipai teikė informaciją apie karo reikalus, o taipgi apie prekybą ir pramonę.

Stockholmas, Švedija. — Prasidėjus naujiems metams, Suomijos spauda prabilo apie taiką. Suomijos laikraščiai rašo, kad ši šalis yra demokratinė ir tokią pasiliks. Kai kurie laikraščiai kalba apie kompromisinę taiką.

Londonas. — Iš Lofoten salų sugrįžę anglų kariai tvirtina, kad vokiečių moralė labai žema. Toje saloje, kurią užėmė anglai, vokiečiai parodė labai mažą pasipriešinimą: kai tik pamatė anglų ginkluotus kareivius — atidavė jiems savo šautuvus. Tokiu būdu anglams ir norvegams pavyko paimti nelaisvėn daug vokiečių.

Washington, D. C. — Suv. Valstijų karo sekretorius Stimson patvarkė, kad atsi-tarnavę kareiviai dabar esanti atsargoje, turės sugrįžti į tarnybą iki vasario 1 dienai.

Maskva. — Anglijos generalas Mason, kuriam teko dalyvauti nacių-rusų susirėmimuose, tvirtina, kad "vienas rusų kareivis reikią daugiau, negu penki nuo šalčio dreban-ti naciai". Jis tiki, kad naciai yra pasmerkti sumuštui dabar taip, kaip buvo sumušti pirmesni į Rusiją įsiveržė-liai.

Kitoje vietoje šiame pusla-py telpa straipsnis apie pasi-rašymą 26 valstybių sutarties, į kurią įimama Atlanto Čarteris, kaip pagrindas. Šį čarterį praeity metų rugpjūčio mė-nesy išdirbo ir pasirašė Suv. Valstijų prez. Rooseveltas ir Anglijos premieras W. Churchill, kai jie tuomet susitiko Atlanto vandenynė. Į minimą čarterį įeina šie aštuoni punk-tai:

1) Nesiekti svetimų žemių grobimo; 2) Nedaryti jokių permainingų, kas liečia šalių ru-bežius, kitaip, kai tik laisvai išreiškus porą ten gyvenan-čioms tautoms; 3) Gerbti kiekvienos tautos laisvę pasi-rinkti sau tokios rūšies val-džią, kokios tauta pageidauja; sugrąžinti nepriklausomybę ir

Washington, D. C. — Ga-mybos Tvarymo valdiška į-staiga visiškai uždraudė iki sausio 15 dienai pardavinėti naujus automobilius ir leng-vuosius bei sunkiuosius tro-kus. Prie naujų automobilių ir trokų priskaitomi ir tie 1942 metų modeliai, kuriais dar nėra išvažinėta 1,000 my-lių. Sakoma, kad po kelių savačių bus visiškai uždraus-ta daryti naujus automobi-lius. Jau dabar negalima par-duoti ar pirkti automobiliams naujas gumas (šinas).

Washington, D. C. — Sau-sio 5 dieną prez. Rooseveltas išleido patvarkymą, sulig ku-rio visi Suv. Valstijų piliečiai, nuo 20 iki 44 metų amžiaus, turės registruotis karinei tarnybai. Registracija bus va-sario 16 dieną, šiais metais. Tokiu būdu, spėjama, bus už-registruota apie 9,000,000 vy-rų. Šiuo tarpu nereikės regis-truotis tiems vyrams, kurie registravosi pirmiau, turėda-mi nuo 21 iki 35 metų am-žiaus.

Bernas, Šveicarija. — Na-ciai traukiasi atgal visu fron-tu nuo Maskvos. Krimijoje rusai taipgi stumia nacius at-gal. Sakoma, kad ten rusai pastumė Hitlerio legionus apie 40 mylių atgal. Ties Možaisku, kur naciai buvo arčiausiai pri-siartinę Maskvos, rusų ka-riuomenė jau baigia apsup-ti apie 100,000 nacių. Jiems pa-siulyta pasiduoti arba jei ne-pasiduos — bus sunaikinti.

Washington, D. C. — Fili-pinų sostinėje, Maniloje, kurią japonai paėmė praėitą savaitę, baltiesiems žmonėms draudžia-

ma išeiti į gatvę. Jei kas pa-sirodytų gatvėje, kareiviams įsakytą šauti į jį. Japonai skleidžia kodidžiausią neapy-kantą prieš baltuosius Toli-muose Rytuose.

Washington, D. C. — Nors japonai paėmė Manilą, bet jų laivai negali įplaukti į jos priepilauką, nes Amerikos ka-riuomenės rankose dar randa-si svarbus fortas, kuris yra Manilos įlankos žiotyse. Sau-sio 5 diena buvo viena pasek-mingųjų Amerikos kariuome-nės Filipinuose. Pranešimai nu-sako, kad Amerikos kariuo-menė, vadovaujama generolo McArthur, gerai laikosi Ma-nijos apilinkėse ir kitose Lu-zon salos srityse. Sausio 5 dieną užmušta 700 japonų, nuskandinta vienas japonų ka-ro didlaivis ir sužalota keli kiti. Bendrai Toliomuose Ry-tuose ašies įjėgoms jau pra-deda nesisekti. Tik anglų Sin-gapore japonams kiek geriau sekasi.

Vichy, Francija. — Tero-ras prieš okupantus nacius Francijoje nesiliauja. Terori-zuojami netik naciai, bet ir jų užtarėjai francuzai. Teroras prasidėjo ir neokupuotoje Francijoje prieš tuos, kurie numatoma pro-naciams. Sausio 5 dieną ant geležinkelio bė-gių rasta kunas vidaus reika-lų ministerio Yves Paringaux, kuris buvo įtariamas pro-na-ciu.

Washington, D. C. — Nor-venų vyriausybė, kuri dabar randasi ištrėmimo, prašo An-glijos ir Suv. Valstijų praleisti atatinamą kiekį maisto į Norvegiją, nes toje šaly nėra maisto ir gyventojai senai pusbadžiauja.

Skėgnes, Anglija. — Vie-nas anglų kariuomenės mar-šalas apskaičiuoja, kad kol naciai suspės išsinešdinti iš Rusijos — jie bus praradę 3,840,000 karių vien užmuš-tais. Jis tai apskaičiuoja su-lig Napoleono nuostolių, kuomet Napoleonas veržėsi į Maskvą 129 metais su 500,000 kariškių, iš kur su-grįžo tik su 20,000 likučių. Jei tas apskaičiavimas išsipl-dytu, tai Hitleris iš 4,000,000 karių parsigabentų tik 160, 000.

Stockholm, Švedija. — Na-ciai, grumdamiės atgal iš Ru-sijos, prisibijo, kad rusai ga-li įsiversti į Vokietiją. Del to jie statosi tris eiles fortifika-cijų, kurių viena bus buvu-sios Stalino linijoje, kita — Lenkijoje prie upės Bug ir trečia — Vokietijoje prie upės Oder.

Cairo, Egiptas. — Anglų įjėgos Libijoje užėmė miestą Bardia, pašalinami iš veik-mės 5,000 nacių-fasistų karių, paimdami 1,000 belaisvių ir daug karo medžiagos. Bendrai ašies įjėgoms Libijoje jau pa-sidės visai karšta. Tikima, kad netrukus Libija bus vi-siškai išvalyta.

Bernas, Šveicarija. — Sulig turimų čia žinių, naciai deda pastangas sumažinti dėtėto-sios šiltinės epidemiją Lietu-voje, Latvijoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje. Tuo tikslu jau pradėjo veikti dezinfekcijos kameros, kurių didžiausias centras yra Rygoje. Iš ten de-zinfekcijos kameros siuntinė-jama po visas dėtėtosios šil-tinės apimtas eritis. Liga ap-krestė kaimai atskiriami nuo kitų. Gyventojai izoliuojami, o visi drabužiai kaitinami de-zinfekcijos kameroje, kol iš-siņkinama ligą plečiančios bakterijos.

Užsilaikykite Ramiai ir Šaltai!

Antras Pasaulinis Karas aktyviai dar nepasiekė mūsų krašto. Nebuvo mūsų krašto pasiekę aktyviai ir Pirmas Pasaulinis Karas. Nepasiekė jis del susidėjusių aplinkybių. Tais (1914—1918 metų) laikais dar nebuvo galimybės lėktuvui nu-lėkti 3,000 mylių ar daugiau be sustojimo. Šiandien tai gali-ma. Karo technika vystėsi ir išsivystė iki pasibaisėtinios. Se-niau, kai kurie rašytojai aprašo senų laikų karus ir sako, buk jie buvę "romantiški". "Romantiškumas", matyti, buvo todėl, kad žmogus su žmogum kaudavosi atstatę krutines link vienas kito. Arba, žmogus-kareivis veikė savomis įjėgomis, nepasiti-kėdamas mašinoms. Kovėsi tose apilinkėse, kur vienas kitą susitiko. Ir tos kovos budavo atliekama greitai. Yra atsitiki-mų, kad didelių karų pasekos pasirodydavo per dieną ar kelias dienas. Dabar ima metų-metus.

Šiandien to "romantiškumo" nėra. Šiandien kariška tek-nika tiek išvystyta, kad kenčia lygiai abi pusės — kariaujan-čioji (kareiviai) ir nekariaujančioji (eiliniai žmonės). Šiandien karo technika tiek išvystyta, kad karo lėktuvai gali pasiekti už tukstančių mylių. Karo laivai gali atplaukti į bile prieplauką ir pradėti miestų apšaudymą.

Šis karas, kol kas, eina dar toli nuo mūsų krašto. Bet nie-kas negali užtikrinti, kad jo tikroji-aktyvė eiga neatsikraustys ir pas mus. O jei atsikraustys, tai pirmiausiai galės būti lėk-tuvai ir karo laivai, kurie bombarduos mūsų miestus ir sykiu žudys nieku nekaltus žmones.

Ką daryti laike tokio užpuolimo? Amerikos karo vyriausybė prašo kelių dalykų. Bet jų vienas yra visų svarbiausias. Prašo užsilaikyti ramiai ir šaltai. O toks prašymas apima ne vien kur nors stovėjimą arba tylėjimą, jei butume prieš už-pultį. Į tą prašymą įeina dar ir daugiau. Šis karas kariau-jamas ne vien kulkomis. Jis kariaujamas ir visokiais paska-lais puldymui žmonių upo. Paskalais, kurie gali būti naudingi tik priešui. Pavyzdžiui, jei mes manysime, kad tik priešas lai-mi — pas mus nupuls upas to priešo gintis. O gal labai daž-nai galime taip manyti tik todėl, kad mums kas nors apie prie-šo "laimėjimus" neteisingai informavo. Aišku, tokias "žinias" mums gali suteikti priešų šalininkai ar šnipai. Šnipijada pla-čiai veikia visame pasauly. Šnipai paskleidžia visokias "žinias", kurios yra naudingos tik priešui, o ne mūsų kraštui. Todėl, kalbant apie bent kokius atsitikimus fronte ar namie, reikia juos išsijoti sulig geriausio supratimo. Jų nereikia imti už gry-ną pinigą. Jei jums kur nors krautuvelyje, barzdaskutykloje ar kitoje viešoje vietoje kas nors pasakos, kad pas priešą viskas tvarkoje, tik mūsų krašte netvarka — netikėkite tokioms "ži-nioms". Mūsų kraštas jokio karo nepralaimėjo. Mūsų kraš-tas yra demokratiškas ir apie savo pasisekimus ar nepasiseki-mus paskelbia, kiek suspėja, visų žiniai. Tikėkite tik toms žinioms. Kitokios žinios gali būti negeros ir kenksmingos mu-sų kraštui ir mums patiems.

Užsilaikykite ramiai ir šaltai! Jei ir girdėsite bent kokius paskalus iš "kitų", neskleiskite jų dar tarpe "kitų". Pasakyki-te pasakotojui, kad jis nežino, ką sako. O jei išrodo, kad toks pasakotojas yra nužiurėtinas — pasiulykite jį atiduoti kur rei-kia. Nepaleiskite lengvai įtartinio. Jį reikia patupdyti ten, kur jis priklauso.

Bet, ką nedarysite — užsilaikykite ramiai ir šaltai! Užsi-laikykite ramiai ir tokiame momente, jei jūsų miestą ar jūsų gyvenimą užpultų priešų lėktuvai. Laikykites tų nurodymų, kurie tilpo Tėvynės pirmame numery šių metų. Jei bus kito-kių nurodymų — juos paskelbsime. Bet šiuo tarpu laikykites tų nurodymų. Nelaimė ištikus, nereikia žiūrėti vien savęs. Reikia žiūrėti, kad ir kiti žmonės iš tos nelaimės išsigelbėtų. Reikia žiūrėti, kad del vieno žmogaus, kartais, nežutų dešimtys, šimtai ar tukstančiai. Užsilaikykite ramiai laike ištiktos ne-laimės, jei ji jus kada nors ištiks.

Netikėkit paskalams ir patys neskleiskite paskalų. Tai ne-gerai. Tai pavojinga.

Dvimešimts Šešių Tautų Sąjunga

Sausio 1 d. Washingtonė sudaryta Dvimešimts, Keturių Tautų Sąjunga ir pasirašyta sutartis bendrai visomis pa-jėgomis kovoti prieš agresor-us: Vokietiją, Italiją, Japo-niją ir jų talkininkes.

Po minima sutartimi pasi-rašė šių valstybių atstovai: Suvienytų Valstijų, Anglijos ir Šiaurinės Airijos Karalys-tės, Rusijos, Kinijos, Austrai-lijos, Belgijos, Kanados, Cos-ta Rica, Čekoslovakijos, Do-minican Respublikos, El Sal-turimų, Egiptas, Gvatemalos, Haiti, Honduro, Indijos, Luk-senburgo, Olandijos, Naujo-sios Zelandijos, Nikaraguos, Norvegijos, Panamos, Lenki-jos, Pietų Afrikos ir Jugos-lavijos.

Aukščiau pasirašiusios vals-tybės remia bendrą programą tų tikslų ir principų, kurie išdėstyta pareiškime Suv. Valstijų prezidento ir Angli-jos bei Šiaurinės Airijos 1941 m. rugpjūčio 14 d., kas jau žinoma kaip Atlanto Čar-teris.

"Kiekviena šių valstybių

yra įsitikinusi, kad visiška priešų jų priešus pergalė yra būtina reikalinga, idant bu-tų galima apginti gyvenimą, laisvę, nepriklausomybę ir re-ligines laisves bei išlaikyti žmonių teises ir teisybę savo šalyse, o taipgi ir kituose kraštuose, ir kad dabar jos dalyvauja bendroje kovoje prieš laukines ir žvėriškas įje-gas, kurios siekia pavergti vi-są pasaulį, todėl aukščiau su-minėtos valstybės parsiškia:

"(1) Kiekviena šių valstybių valdžija pasižada vartoti visas savo priemones, karines ir ekonomines, prieš tas tris su-tarties valstybes (Vokietiją, Italiją ir Japoniją) ir prieš jų talkininkus, su kuriomis veda-ma kova;

"(2) Kiekviena šių valdžių pasižada bendradarbiauti su čia pasirašiusiomis valdžiomis ir nedaryti atskirų pabaubų ar taikos su priešais.

"Prie šio pareiškimo gali prisidėti ir kitos valstybės, kurios duoda ar galėtų duoti medžiaginės paramos kovoję pergalėjimui hitlerizmo".

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance
of America
PRANAS BAJORAS
Editor
DR. M. J. VINIKAS
Business Manager
YEARLY SUBSCRIPTION RATES
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
307 W. 30-th St., New York, N. Y.
Tel.: LACKAWANNA 4-5529

PASTABOS

MUSŲ Susivienijimas dažnai buna celiuimi visokių "lyderių". Ypač jį tie "lyderiai" celiuoja prieš nominacijas, laike nominacijų, prieš rinkimus ir laike rinkimų. Netaip jau būtų svarbu, jei tie celiuinkai taiko ir viršininkus ir pakritikuoja jų veikimą. Bet tiesiog negražu, kada celiuimi tampa pats Susivienijimas ir tie "lyderiai", bešaudydami, pažeidžia mūsų didžiausios ir turtingiausios organizacijos prestižą. Broliai, viskam yra ir turėtų būti ribos! Ypač ribose turėtų laikytis patys nariai, kuomet jie užsimoja plačiu mastu kalbėti ar rašyti apie savo organizaciją.

SLA CENTRE šiomis dienomis prasidėjo vienas gyvusių veikimų. Tai prisirėgiamieji darbai pateikti metinius raportus visoms toms valstijoms, kuriose mes darome biznį. O tie darbai nemėgi. Jie paaima daug laiko ir daug sunkauso darbo.

KAI SKAITYSITE šią pastabą, jau bus skaitomi Pildomosios Tarybos nominacijų balsai. Sekančiame numeryje jau gal galėsime paskelbti bendrus balsavimų davinius.

MUSŲ bendradarbis Senas SLA Narys šiame Tėvynės numeryje pateikia straipsnį "Tėvynė Aštuonių Puspilpių", kuriuo suranda būdą, kaip būtų galima Tėvynę išleisti 8 puslapių be nuostolių organizacijai. Šį straipsnį privilegiu perskaityti visi SLA nariai, o ypač visi veikėjai.

JAUNOSIOS kartos veikėjas, brolis J. Andriusis, Centra rašo: "Esu užbaigęs visus senus darbus. Dabar mėginsiu nuveikti daugiau naujų darbų dėl mūsų Susivienijimo ir jo narių. Ačiu jums už padavimą geros pagelbos rankos! Aš, kaip ir kiti Amerikoje gimę vyruklai, pirmiau nekreipiau dėmesio į lietuvių reikalus. Bet dabar man viskas patinka, nes pripratau prie lietuvių veikimo". Daugiau tokių jaunųjų!

SLA 11 KUOPOS korespondentė, sesuo V. Dumšienė, savo korespondenciją baigia šiais žodžiais: "Prašu visų lietuvių stoti už savo šalį, už demokratiją ir kad nė vienas lietuvis neliktų nenusipirkęs Defense Bonds. Taip darydami, mes parodysimės ištikimybę savo valdžiai ir nugalėsime priešius".

SLA 157 KUOPOS ilgameitis sekretorius, brolis M. Šubonis, rašo: "Kuopa nutarė dabar po vėjus pasibaigimo numazinti įstojimą naujiems nariams prisirašant prie SLA 157 kuopos. Tai reiškia, kad kuopa neims savo dalies, o tik į Centrą turės užsimokėti". Tai geras pavyzdys ir kitoms SLA kuopoms.

SLA 66 KUOPOS veikėjas ir SLA 4 apskrčio pirmininkas, brolis J. Marčulionis, rašo: "Ačiu visiems darbuotojams, kurie kuo nors prisidėjo prie šios kuopos judėjimo ir didėjimo, ir taipgi kviečiu visus prie darbo, kad šiuose metų pabaigo dar didesniais savo darbo vaisiais galėtume pasidžiaugti. O šiuose neramumu laikuose dar labiau mums lietuviams reikalinga but organizuotais didelėje organizacijoje — mūsų Susivienijime".

Amžini SLA Vajai

SU LAPKRIČIO pirma diena pasibaigė SLA Trečias Vajus. Su sausio pirmą dieną pasibaigė SLA Jaunamiečių Vajus. Bet ar pasibaigė SLA vajai galutinai? Ne! Nepasibaigė todėl, kad SLA vajai yra amžini. Jie ejo per visų mūsų organizacijos gyvenimą. Jie eis ir dabar. Jie turi eiti. Juk Susivienijimas yra tokia organizacija, kurioje niekad per daug narių negali būti. Susivienijimas yra didžiausia, turtingiausia ir lietuviškiausia Amerikos lietuvių organizacija. Todėl prie SLA nauji nariai turi būti rašomi visuomet. Prie Susivienijimo kiekvienas lietuvis turi glaustis prie pirmiausių progos.

Mūsų vajai yra amžini. Ir jie eis taip ilgai, kaip ilgai gyvuos mūsų Susivienijimas. O jis gyvuos dar labai ilgus metus. Gyvuos dar iki tol, kol šiame "tarpinimo katilė" rasis bent keli žmonės, kurie jausis esą lietuviai.

Nors SLA Trečias Vajus ir S. L. A. Jaunamiečių Vajus jau pasibaigė, bet mūsų vajai dar nepasibaigė. Todėl mes visi SLA patriotai, visi gero velijanti mūsų Susivienijimui nariai ir dabar turime darbuotis, idant gavus dar daugiau narių. Mes turime, be paliovos, vesti SLA vajus ir traukti į mūsų garbingą organizaciją kiekvieną gerą lietuvių, kiekvieną žmogų, kuris dar jaučiasi geru žmogum ir sykiu jaučiasi mūsų tautos geru nariu.

Tiesa, neįmanoma specialiam vėjams, organizatoriams atlyginimas nebus toks, koks jis buvo laike vajų (o koki atlyginimą organizatoriai bei darbuotojai gaus neįmanoma vajui, SLA sekretorius dr. M. J. Vinikas jau pranešė visiems darbuotojams). Bet juk mes esame pasišventę ne dėl kelių centų, o dėl mūsų didelės ir garbingos organizacijos gerovės. Juk ir mūsų pionieriai, mūsų pirmatakunai nedirbo vien už pinigą. Jie net nežinojo ir nenorėjo žinoti, kad už prirašymą gero žmogaus prie SLA reikia gauti atlyginimą. Jie dirbo veliui. Dirbo dėl to, kad mūsų Susivienijimas išaugtų į didelę organizaciją. Todėl, atsižvelgiant į tai, mes ir dabar turime dar daugiau dirbti iš pasišventimo, o ne vien už pinigus. Nepaisant, kiek atlyginimo už naujo nario prirašymą veikėjas galės gauti dabar — dirbkime ta linkme, kad mūsų Susivienijimas nenustotų augti ir bujoti ir kad, ačiu mūsų visų pastangoms, jis išaugtų dar į didesnį ir garbingesnę organizaciją, kuri jau dabar yra didžiausia ir turtingiausia visame lietuviškame pasaulyje.

Dar syki: mūsų vajai yra amžini. Todėl dirbkime visuomet, kad jie būtų pasekmingi, kad mūsų Susivienijimas turėtų ne 16,000, o 160,000 narių ir ne virš 2,000,000 dolerių, bet daug milijonų dolerių. O jei tik visi dirbsime — to atsieksime. Juk mūsų įjegos ir dabar didelės. Juk ir dabar mes galime atlikti daugiau, negu bent kuri lietuviška organizacija.

Tėvynė 8 Puspilpių

PER ilgus laikus SLA organas Tėvynė ejo 8 puslapių. Tokio didumo mūsų organas kaip tik atitiko mūsų organizacijos reikalams ir tuo visi nariai buvo patenkinti, nes jie savo lėšomis leidžiamame laikrašty patys galėjo pasisakyti daugeliu reikalų ir redakcija galėjo pateikti daugiau įvairių skaitymų bei žinių. Tačiau, dėl stokos lėšų, per kelis mėnesius Tėvynė buvo leidžiama tik 4 puslapių, o dabar 6 puslapių ir vargiai ją kada nors galėsime turėti 8 puslapių, jei jos išleidimui nestursime lėšų.

Tėvynės išleidimui, kaip žinome, nariai sumoka po 84c. per metus. O kadangi Susivienijime yra nemaža narių, tai susidaro ir nemaža suma. Pavyzdžiui, 1940 metais į Tėvynės leidimo fondą nariai sumokėjo (pridėjus ir už apgarsinimus gautas įeigas)

\$12,963.61. Tai, rodos, nemažai pinigų, bet tais metais Tėvynės išleidimas atsiėjo \$18,506.12, arba \$5,542.51 daugiau, negu nariai sumokėjo. Ir bendrai paėmus, nebuvo turbūt tokių metų, kad Tėvynė būtų buvusi išleista be deficito. Pasižiūrėjus į 1940 metų SLA seimo darbų knygą, surandame kas seką:

1940 metais Tėvynės leidimui nariai sumokėjo \$12,963.61, bet Tėvynės išleidimas atsiėjo \$18,506.12, arba \$5,542.51 nuostolių; 1939 metais nariai sumokėjo \$12,690.27, Tėvynės išleidimas atsiėjo \$17,133.98, arba \$4,443.61 nuostolių; 1938 metais nariai sumokėjo \$12,849.18, Tėvynės išleidimas atsiėjo \$14,461.79, arba \$1,612.54 nuostolių; 1937 metais nariai sumokėjo \$13,161.83, Tėvynės išleidimas atsiėjo \$15,635.20, arba \$2,473.37 nuostolių; 1936 metais nariai sumokėjo \$12,751.45, Tėvynės išleidimas atsiėjo \$14,658.20, nuostolių \$1,906.75.

Ir taip kiekvienais metais — vis didesni ar maži nuostoliai. Bet siekiant net iki 1931 metų (o dar anksčiau būdavo pirmiau) Tėvynės išleidimas neapsiejo be nuostolių.

Iš to, kas aukščiau pasakyta, aišku, kad už narių sumokėtus pinigus (po 84c. per metus) Tėvynė be deficito negalima išleisti. Vargiai bus galima Tėvynę išleisti be deficito ir 6 puslapių.

Ką reiktų daryti, kad mūsų organą atstiegtus iki originalio didumo, tai yra iki 8 puslapių ir be nuostolių organizacijai?

Šiuo reikalu aš surandau išeitį. Kaip aukščiau pažymėjau, 8 puslapių Tėvynės išleidimas atsieina nuo \$18,500 daugiausia ir iki \$14,658.20 mažiau, todėl bendrai imant Tėvynę būtų galima išleisti už apie \$16,000, o kadangi nariai, bendrai imant, sumoka (pridėjus įeigas už garsinimus) apie \$12,000 iki \$14,000, tai dar stokuoja apie \$3,000-\$4,000 per metus. Kad tą trūkumą padengus, geriausiai būtų, jei nariai, vietoje mokėjimo po 84c. per metus, mokėtų, sakysim po \$1.04, arba kiekvienas narys turėtų mokėti po 20c. daugiau, negu dabar moka. Kadangi mūsų Susivienijime dabar yra apie 16,500 narių, tai damokant po 20c. daugiau, per metus susidarytų apie \$3,300, kas jau lengvai padengtų \$3,000 ar \$4,000 kas metas susidarantių nuostolių. Tai, palyginamai, labai mažai atsieitų kiekvienam nariui, bet damokant po tuos 20c. daugiau būtų galima visuomet Tėvynę išleisti 8 puslapių be jokio galvoskaudžio.

Kadangi dabar nariai po 7c. Tėvynės leidimui kas mėnesis sumoka su kitomis duoklėmis, tai tuos 20c. galėtų sumokėti tuo pagrindu, kaip mokama į Našių ir Našlių Fondą, būtent kiekvienais metais sausio mėnesį, kas daug neapsunkintų nė kuopų sekretorių nei Centro knygvedystės.

Ką SLA nariai ir veikėjai sakote į šį sumanymą? Kaip dabar yra, tai neišrodo, kad bent kuomet galėsime Tėvynę išleisti 8 puslapių be nuostolių. O iš kur tuos nuostolius padengti? Juos reikėdavo padengti iš Lėšų Fondo, kuris ir taip visokių bėdų turi. Bet jei būtų nustatyta kiekvienam nariui mokėti po 20c. daugiau, tai ne vienas narys nepajustų, o mūsų organas būtų originalaus didumo. Nariai negalėtų pajusti dar ir todėl, kad už kitus laikraščius moka po \$1.50 ir \$2.00 per metus.

Šis sumanymas yra tik sumanymas. SLA veikėjai ir nariai jį galėtų padiskutuoti organe ir kuopų susirinkimuose. Taipgi tos kuopos, kurios nuotary šį sumanymą paremti, galėtų įnešti sekančiam seimui. Svarstant šį reikalą, nereikėtų turėti minty, kad tuo norima nariams pakelti duoklės. Visai ne! Tai būtų maž daug pačių narių laisvas sutikimas pamokėti po 20c. kasmet daugiau, kad tuo būdu galėtume mūsų organą turėti didesniu ir kad jame būtų daugiau vietos įvairiems mūsų organizacijos ir bendriems gyvenimo reikalams apsvaistyti.

Broliai ir seserys: pasigilinkite į šį reikalą. Jis yra, man rodos, svarbus ir tiesiog gyvybinis. Aštuonių puslapių organas mums reikalingas. Ta nuomonė jau ne kartą ir ne vieno nario ar veikėjo yra pareikšta Tėvynėje. Ta nuomonė ir dabar galioja pas daugelį narių. Tą, nedvejodami, žinome visi. Bet nariai vis laukia, gal pati organizacija suras išgalių ir galės Tėvynę padidinti. Tačiau, žinodami, kiek nariai sumoka organo leidimui — patys galime įsitikinti, kad už tuos pinigus Tėvynės, be nuostolių, niekad nebus galima išleisti. Pasigilinkite į šį reikalą. Ir po to pasitarkite kuopų susirinkimuose, taipgi pareikškite savo nuomonę per organą, o gal ir prieisime bendro supratimo, kad organo leidimui galime pridėti po 20c. ir vėliau be jokio galvosūkio ir galvoskaudžio galėtume Tėvynę visuomet turėti 8 puslapių.

SENAS SLA NARYS.

Motina

KETURIŲ VEIKSMŲ DRAMA*)
Parašė PR. BAJORAS.

VEIKIANTIEJI ASMENYS (Iš eilės pirmo pasirodymo):

ANTANAS, linksmas senbernis.
KAZYS, Račių namas, 30 metų.
MARĖ, Račiaus žmona, 30 metų.
JONAS RACIUS, vidutiniai gyvenęs darbininkas, 35 metų.
JURGHIS, Aną mylįs, senbernis.
ONA, Račių įnamė, vėliau Kaulaitienė, 20 m.
JUOZUKAS, Račių sunus, 10 metų.
RAULAS KAULAITIS, Onos numylėtinis, vėliau vyras, 25 metų.
JIEVA, Marės, laike gyvenimo su Kaziu, drauge.
ANTANINA, kita Marės draugė.
PETRE, Račiaus antra žmona, 30 metų.

VEIKIA (iš eilės): ANTANAS, KAZYS, MARĖ, JONAS, ONA ir JUOZUKAS.

ATIDENGIMO SCENOS VAIZDAS: Račių namai. Valgomasis kambarys. Viskas, sulig išgalės, švaru, tvarkinga. Du langu į lauką, vienos durys kitan kambarin, kitos — priemenės. Vidury aslos — stalas, keletas kedžių prie stalo ir pasieniais. Viename pasienyje spinta. Ant sienos lietuviški kalendoriai, paveikslai įvairaus turinio. Šventadienio vidurdienis. Už langą girdisi armonika grojant. ANTANAS šonveidžių pozicijoje užsimeręs ant langą pasitenkinančiai niuniuoja armonika grojamą melodiją. KAZYS eina prie spintos, ima degtinės bonką, pilasi, geria, sėdasi prie stalo, vėl eina prie spintos, pilasi, geria.

1.

ANTANAS — Kazy, tai muzika! Dieną-naktį klausytum ir nenustotum! Šitaip ant armonikos išdaryti tai nejuokai! (Atsidus-ta) Kitados ir aš geras muzikantas buvau. Būdavo, kad užtraukiau, tai net armonika braška! (Pasisuka daugiau link Kazio pusės, kuris tuo tarpu geria) Ką aš matau! Tu, Kazy, ir vėl girtuokliauji?!

KAZYS — Kas? Aš girtuokliauju?

ANTANAS — Lyg aš nematau...

KAZYS — Koks čia girtuokliavimas? Seim-ninkė nuperka, o aš išsigeriu truputį, tai ir viskas...

ANTANAS — Buvai jau visai metęs.

KAZYS — Buvau, tiesa... Gyvenimo aplinkybės prie to verčia — vėl geriu.

ANTANAS — Cha-cha-cha! Juokus kreti, Kazy?

KAZYS — Visai ne. Tai ne juokai...

ANTANAS — Nesuprantu...

KAZYS — Nesuprantu — nereikia. Bet jei butum mano, taip sakant, batuose — išsigertum ir jaustumis smagiau. Taip sakant, sulaužytum visas savo priesaikas, degtinėje pamerum visus nesmagumus...

Pralinksniu išsigeręs.

ANTANAS — Kokie čia ttai nesmagumai, kokio nelinknybė? Seimyna, darbo neturi, ar ką?

KAZYS — Kartais ir be šių trijų yra kam širdį graužti...

ANTANAS — Kazy! Tu klejoi!

KAZYS — Et, ką padaryti... (Pauza), E, smagiai aš gyvenau iki dvidešimtų metų! Lajkas kai vėjas švilpė! Tiek to smagumelio būdavo! Bet dabar — viešpatie tik jau! Nesmagu, liudna... E-ė! Ne tas aš dabar Kazys!...

ANTANAS — Dejuoji sau vieną-vienas. Jei kokia nelaimė — sakyk, pagelbėsiu.

KAZYS — Suramini — ačiu. Bet visviena man nesmagu. Rodos koks tai kirmainas širdį eđa...

ANTANAS (Skaniai nusikvatoja) — Kas, po plynių? Sergi, ar ką?

KAZYS — Visai ne...

ANTANAS — Tai įsimylėjai? Taip, taip?...

KAZYS — Gal ir taip...

*"Motina" perskaityta su dideliu susidomėjimu. Mano manymu, scenos mėgėjai jau greičiau ir juo dažniau turėtų imtis šį veiklą vaidinti, — neabejojau, jog bus pasisekimas! Mūsų originalė scenos literatūra yra dar neskaityta ir p. Pr. Bajoro "Motina" turės būti sutikta su dideliu nuširdumu. Lietuvių publika yra bendrai linkusi scenoje matyti mologramatinio pobūdžio veikalus, bet "Motina" tiesiog publikos reikalavimams atitinkama, turi savy tam tikrų privalumų: veikalus tikrai sceningai parašytas, tema gerai išvystyta, Amerikos lietuvių išsivijęs gyvenimas charakteringai atvaizduojamas. Man tikrai yra malonu sveikinti šį Pr. Bajoro scenos veikala, trumpoje atelty norėčiau ir daugiau iš jo jo plunksnos dramos kūrinių pamatyti, o vaidintojams norėčiau patarti "Motina" drąsiai pradėti vaidinti.

STASYS PILKA,
Liet. Dramos Teatro artistas.

ANTANAS — Cha-cha-cha!... Aš tai ir nuodžiau! Ir neišmanėlis gi tu, Kazy! Pirmą aš dar vis maniau, kad tu galvą ant pečių nešioji. Bet dabar — kaip pasirodė — tai greičiau kopustą, o ne galvą! Kazy, ir tik dėl to, kad įsimylėjai, tai aimanuoji lyg koją įsikirtęs? Nebuta ko. Sek mano pavyzdį: neturiu — nereikia, reikės — gausiu. E! ir dar kokią gausiu! Tfu!... Tai ir visa apsidėdimo bei meilės pilosopija. Merginų, brolyti, niekuomet nestokavo ir nestokuos! Dar visai nesenai skaičiau laikraščiuose tokias rakundas, kur sakoma, jog esąs tokis miestas, kuriame kiekvienam vyrui po tris merginas išėina. O valdiškos skaitlinės parodo, kad merginų ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje kur kas daugiau, negu vyrų. Ir ko gi tad čia aimanuoti? Pagaliau, jei jau įsimylėjai, argi negalima... su... ja... taip sakant... apsisiegti?

KAZYS — Taigi, kad...

ANTANAS (Greitai pašoka) — Ką kad?... Bene su?... a... a... a!!! Kad tave šimts!... (KAZYS pilasi, geria) Tai kad tu kur supleskėtum...

KAZYS (Lyg vienas sau) Ir kur ji emė tokius nuodus?... Kaip jinai savo žvilgsniais galėjo mane taip užnuodyti?... Kaip aš pergyvensiu visa tai?... Kur man reikės dingti?... Kada bus visam tam galas?...

ANTANAS — Vargšas tu, brolau... Klausyk, ar nebūtų gerai, jei apsiestum ir visai apie tai užmirštum? Juk tai galima, ar ne?

KAZYS — Viskas galima, tik ne visiems...

ANTANAS (Pašiepdamas) — O jei negalima čia — tai važiuok į tą miestą, kur kožnam vyrui po tris merginas atatenka, apsviesk tenai ir gyvensi kaip tikras vyras...

KAZYS (Suaimanuoją, atsidusta) — Skaudu, nesmagu, neramu...

ANTANAS — Žinai, Kazy, gaila man tavęs...

KAZYS — Išties, nelaimingas aš sutvėrimas... Na, bet tiek to — eisiu pasivaikščioti. Vėjas gal prapūs, pagalvosiu, gal bus ramiau...

ANTANAS — Gerai tu, brol, ir padarysi. Pasivaikščiok, pagalvok, paskui nusispjauk ir bus kogeriausia. (Keliąsi) Eisiu ir aš drauge.

2.

MARĖ (Ieįdama) — A, ir Antanas čionai! Sveikas!...

ANTANAS — Sveika, sveika, tamstėle! (Sveikinasi)

KAZYS (Žiūrėdamas į Marę, kalba sau) Graži, grakšti... Sužavėjo mane... (Antanui) Aš jau einu...

ANTANAS — Ir aš nepasiliksiu.

MARĖ — Taip greit. Reikėjo dar pabuti. Butume pakortavę. Juk šventadienis...

ANTANAS — Ne dabar. Vakare užėisiu. Sudiev!

MARĖ — Pasimatymą. (Antanas artinasi durų. Marė eina prie Kazio) Netrukus sugrįšk. Turiu tau ką svarbaus pasakyti...

KAZYS (Nustebęs, nudžiugęs) — Pasakyti!... Man?!

MARĖ — Tik sugrįšk...

KAZYS — Butinai!... Sugrįšiu!...

(Antanas ir Kazys išėina)

3.

MARĖ (Žiuri pro langą, tarytum ko ilgisi) — "Netrukus sugrįšk, turiu tau ką svarbaus pasakyti"... Cha... cha... cha! Ar gi tai nejuokinga? Vyras mane širdingiausiai myli, o aš prie kitų linkstu... Kas būtų, jei Jonas tai sužinotų?... (Pauza) Ar bent jaučia jis tai?... E, myli jis mane iš tikros širdies! Bet aš!... (Pauza) Mesiu visa tai. Pamylėsiu Joną... Bet ne... negaliu... Kaip sunku būtų tai padaryti!... Ne ten mano širdis linksta... Kazeli, kai beprotė myliu... Atleisk man Viešpatie!... Ką aš kalta?... Ką galiu daryti, kad persilpna savo jausmui priešintis?... Širdis vienąp, protas kitaip kalba... (Tyli, nuliudus, apsilbausus. Įeina JONAS, darbinuose, užkandžių dėžute nešinas)

4.

JONAS (Bučiuoja Marę) — Nuliudus? Ko?

MARĖ — Taip sau... Truputį nesmagu...

JONAS — Kas yra?

MARĖ — Gaila...

JONAS — Gaila? Ko tau taip gaila, Maryte?

MARĖ (Veidmainingai) — Tavęs... Tų taip sunkiai dirbi, prakaituoji... Net ir šventadieniais neturi laiko su manimi pasikalbėti bei pasileiči...

JONAS (Nustebęs, pradžiugęs) — Manęs? Išties?!

(Daugiau bus)

Tekime SLA Amžiną Vajų! Rasykime Narius į Musų Susivienijimą! Tai Pareiga Kiekvieno SLA Gero Nario. Tai Pareiga Kiekvieno SLA Veikėjo. Padvigubinkime Musų SLA!

DOVANA

(Raštininko pasakojimas)

TAS tikosi prieš Kalėdas.

Aš dirbau vienoje raštinėje. Greta manęs per dienų dienas ant spausdinamosios mašinėlės spragino žydaitė-Kaikė.

Ta Kaikė man patiko. Jos lupos budavo skoningai nudažytos kaktuso utėlės krauju. Plaukai rudi. Nosis tiesi ir pusėtinai skoninga. Akys juodos ir gilios, kai skendinys.

Svajonė.

Tankiai aš į ją pažvelgdavau ir tą mano žvilgsnį ji prie savęs traukė, tarsi dvi linkas magnasinis galežgalis traukia kitą geležį prie savęs. Nusiziūriu į ją, užsisvaioju ir net darbą pamirštu. Reiškia Kaikė mano svajonė.

Girtas.

Vieną sykį aš į raštinę atėjau pusėtinai įsikaušęs. Radau tik ją vieną. Dar sykį gerai peržvelgiau ir persitikirinau, kad čia esame tik ji ir aš. Ir aš apkabinau ją ir pabučiavau. Maniau, kad ji žiebs man per marmuzę, tai tik žaibai man iš akių pasipils. Bet ne. Dagi ji tokiu iš širdies trykštančiu juoku susijuokė. Ir pažvelgė tokiu žavėjiančiu žvilgsniu, kuris mane daugiau svaigino, negu degtinė, vynas ir alus.

— Kas tau pasidarė? — ji pratarė.

— Kaip tai?

— Taip — tarė. — Tu taip nedarydai.

— Atleiskite!

— Už ką — ji tarė. — Ar tu blogo ką padarei!?

— Mano laimė, kad nelaikote tą už blogą.

— Man ir smagu! — ji pridėjo. — Tai yra supryzas.

Durys bilst ir mudu pasidarėme rimti ir sėdėjome savo vietose. Ji pasitaisė savo pasiputusias plaukus, o aš irgi ėmiausi darbą.

Kalėdos.

Dienos trumpos ir vis dar eina trumpyn ir vėsu. Netik vėsu, bet ir šalta. Vakais languose tukstančiai žiburių. Žmonių tvanas gatvėse. Visi eina, skuba, renkasi, perka dovanas. Kai tik ta minutė, kai darbas pasibaigia, tai visi, kai žaibas ir pranyksta. Gį Kaikė nesiskubina. Aš irgi, kas žin ko jieškau ir nerandu. Dabar jau aš išsiblaivęs ir priartėjau prie jos ir vėl aš ją į glėbį... Dega lupos. Visas pasaulis dega...

Persiskyrėme.

Ir aš ir ji be žodžio išpleškėjome namo.

Po vakarienės aš išėjau. Visi tik maišosi, renkasi, perka. Lange žiuriu auksinė, žibanti akmenukais išdabinta kvietutė. Tai jai ti'it'it! Ant kritinės. Jai kvėpuojant, krutinė taip gražiai kilnojasi. Tie žibanti akmenukai taip ir mirgėtų keisdami spalvas prieš šviesą. Pirk. Nė, bet dar reik pasižvalgyt.

Krito į akį gražus rankinis laikrodukas. Čiupt už kišenės. Pinigų yra. Įėjau į kratuve ir nupirkau laikroduką. Nupirkau, į kišenę ir einu sau. Tai Kaikė bus džiaugsmo!

Vėlu.

Parėjau, švarką nusivilkau ir pakabinau. Ryte apsilvilkau kitas drabužėjas ir išėjau prie darbo. Mano žmė a iškraustė kišenės ir rado pirkinį. Ji perskaitė ir rašė, kiek užmokėta ir, ant kiek metų užtikrinę, kad eis.

Krautuvė.

Valgomų daiktų krautuvėje lai buna moterų forumas. Čia susieina visi telegramai ir čia jos riša visus klausimus.

— O ką tau tavo dadas Kalėdoms nupirks?

— Nupirks!? — atšovė maniškė. — Jau nupirko.

— O ką?

— Nesakysiu.

— Kodel? — tarė. — Lyg aš atimsiu.

— O taviškis ką?

— Tu pasakyk, tai ir aš pasakysiu.

— Maniškis žiedą.

— Gražų?

— O mergele, kad gražų!

— O maniškis laikroduką.

— Gražus?

— Baisiai gražus. Vaje!

Pirkinius joms sukravė ir jos išėjo, kaip antys krypuodamos.

Kalėdos.

Visi džiaugiasi dovanomis, o maniškė pyksta ir žiuri į mane. Jos akyse klausimo ženklas.

Su Kaikė mudu susitikome vakare su-tartoje vietoje. Ir suėjome į tokią užėigą, kur tamsu ir tik mudu vienodu. O žydaitė mylėt moka.

Po Kalėdų.

Juodvi vėl krautuvėje.

— Na parodyk savo dovaną.

— Išduko, kai kamparas.

— Kaip tai?

— Mano vyras man laikroduko taip ir nedavė.

— Kaip tai?

— Velniai ji ten žino!...

— Tai jis turi kitą...

— Gal... Ką tu su velniu!

— Nenujauti?...

— Suuodžiu biskį...

— Iškelk šveistinę!

— Bus, mergele, tai bus!

Kaip užpėnai, pėnai ir šiemet Kalėdos praėjo ir vėl gyvenimas paprastas. Bet man jaučiasi, kas tai nepaprasto. Rodos barometras krypsta audros link.

Rytas.

Aš kiek pavėlavęs atėjau į raštinę, o čia tokia baisi audra. Rodos kad Petrienės ožka į šulinį įkrito.

Žiuriu ir pats savo akimis netikiu. Mano žmona nagais įsivėlus Kaikėi į kudlas ir parsiblundus ant aslos. O klyksmas! Rodos, kad pragaras atsivėrė.

Cimbal šoko prie telefono šaukt policiją. Aš telefono ragą išmušiau iš rankos ir prašau, kad mano pačią išmestų per duris. Bet ji įsivėlė Kaikėi į kudlas ir negali perskirti. Kas tai atnešė viedrą vandenio. Pukšt ir jos persiskyrė.

JONAS SLIBURIS.

Kas Bus Po Karo

KARAS... Baisus dalykas karas! Mano širdis sudreba, kai aš šį žodį tariau. Šiandien yra dar daug žmonių, kurie dalyvavo Pirmame Pasauliniame Kare 1914—1918 metais. Jų tarpe yra daug pasakorių ir rašytojų. Bet nėra tokio žmogaus, kuris galėtų apipasaikoti ar aprašyti moderniško karo baisenybes. Jei kas ką nors apie ka-

lą atpasakoja ar aprašo, tai buna tik mažulėlė dalelė, kas ištisų nutinka mušių lauke. Net ir tam pačiam žmogui, kuris dalyvauja mušiuose, ne viskas užsigertuoja atminty, nes ne viską jis gali matyti ar pasitebėti. Tačiau jei ir tukstančiai buvusių karo dalyvių sueitų į vieną vietą ir bandytų nupiešti bent vieno mušio tikrąjį vaizdą — negalėtų. Net ir atydziai nutrauktas judis nebus tas, kas atsitinka mušių lauke, nes jei veikimo vaizdas bus tikras, tai dar stokuos to jausmo, kurį pergyvena žmogus-kareivis, išstatęs savo gyvybę prieš kitą žmogų-kareivį ir jo gyvybę. O tai neapsakomai baisus jausmas!...

Pakartojau: karas yra baisus dalykas!... Bet nepaisant tų visų baisenybių, nepaisant tų fizinių ir dvasinių kančių bei skausmų, kuriuos pergyvena karo dalyviai (kareiviai ir j karo sukūrį pakliuvę žmonės), šiandien eina vienas didžiausių karų, pasaulio istorijai žinomų. Šiandien jau liepsnoja veik visos pasaulis. Šiandien naudojama dar aršesnės priemonės, dar bjaurėsni pabuklai užmušti savo brolių-žmogų.

Kas šį karą pradėjo? Jau ir kelių metų kuditik tiksliai atsakyti. Tai vokiečiai daugianoriai, vadovaujami puspročio Hitlerio. Tai žmonės, kurie visada manė esą geresni už kitus ir todėl tuos "kitus" užsimoję pavergti. To pavergimo vokiečiai jau siekė laike Pirmojo Pasaulinio Karo 1914—1918 metais. Bet jiems nepavyko. O nepavyko todėl, kad demokratiškas pasaulis nenorėjo pasiduoti vokiečių vergijon. Todel demokratiškas pasaulis vieningai kovojo vokiečius. Ir jie buvo nugalėti po baisaus keturių metų kraujo liejimo.

Vokiečiai su savo visais santarvininkais buvo paklupdyti prieš laisvę mylinčio pasaulio jėgas. Žmonių šukių buvo: "Paskutinis karas! Mes kariavome už tai, kad turėtume geresnę vietą šiame pasauly gyven-ti!" Ir jau išrodė, kad tai paskutinis karas. Jau buvo išrodė, kad ta "geresnė vieta" gyvenimui laimėta.

Buvo ir išrodė... Bet demokratiškos valstybės pasilgė demokratiškai ir su savo nugalėtu priešu. Amerika, Anglija,

Francija ir jų talkininkės perlaisvai elgėsi su Vokietija po karo. Vietoje ją supančio-ti, vietoje bent kelioms dešimtims metų atimti laisvės teises — per neapsižiurėjimą ar dienos šviesoje jai buvo leista gamintis ginklus, organizuoti kariuomenę, statyti kariškus laivus, submarinus ir tvirtoves. Vokietija nuo pirmųjų dienų po karo darė, ką tik norėjo. O nepraėjus nė dvidešimčiai metų ji jau pradėjo statyti piktumo šerius prieš savo nugalėtojus. Ir pagaliau tie šeriai išaugo tokie statūs, kad, talkininkaujant Italijai, Japonijai, ta pati ant kelių paklupdyta Vokietija iškėlė šį Antrą Pasaulinį Karą, šią antrą didžiulę kraujo puotą.

Karas... Baisus dalykas karas!... Kas ji laimės? Žinoma, ir vėl laimės ta žmonių dalis, kuri nenori vokiečių vergovės. Bet kol jis bus laimėtas — daug kraujo dar bus pralietas, daug skausmų ir kančių pergyventa. Daug žmonių gėrybių sunaikinta. O gal ir pati civilizacija bus skaudžiai paneigta. Po to, aišku, sušvis pragėdruliai. Prasi-dės naujas gyvenimas. Prasi-dės naujas žmonių susitvarkymas be karų, be persekio-jimų, be skriaudos savo broliui-žmogui.

Bet ar demokratiškos valstybės, laimė-ję karą, ir vėl nepasirodys tokiomis demo-kra-tiškėmis, kokiomis pasirodė po Pirmojo Pasaulinio Karo? Ar ir vėl jos leis kry-žiuočiams-naciams-hunams su jų pagelbi-ninkais drąskunais iškelti dar vieną kruviną ir destruktivį karą? Kas po šio karo pagy-vens dar bent dvidešimt metų — pama-tys.

PRANAS EIMUTIS.

Kas Yra Svetimšalis?

MES esame dideli ženklelių garbintojai. Jei mes, amerikiečiai, negalėtume su-lig ženklelių atskirti sriubą, muilą ar ciga-retus, mes nesijaustume gerai. Kartais mes gal net negalėtume atskirti dviejų rū-šių prekę, bet mes gerai pažįstame ženkle-lius.

Pas mus panašiai daroma ir su žmonė-mis. Kartais mes nežinome, kas per žmo-gus, bet jau ženkleliu jį skiriame į tam tik-

P O E Z I J A

Atsisveikinimas

Laisvųjų Daina

Kiti sako: "Maža tu esi".
Kiti sako: "Juk mūs — tik saujelė".
Ir grauđena: "Mes — bėdžiai, basi,
Ant to didžiojo vieškelio kelio".

Paukščiai rudenį skrenda iš mūs,
O pavasarį — grįžta jie vėliai.
Ant griuvusių mes statom namus,
Pasirįžom — gyvent prisikėlę.

Kur tik šnypstė gyvatės kelmuos,
Kur tik tysojo klampiosios pelkės, —
Dunda saulė vežimuos naujuos
Ir dundendama šaukia mus: "Kelkis!"

Iš padangių lėktuvai gelsvi
Musų žemėn atužia, sugrįžta:
"Laisvi tapę, ir busit laisvi
Erdvėj, juroj — drąsių karalystėj".

Mes išeinam su šukiais naujais
Iš po vartų kirst vargo šakoto.
Nesunku bus, jei dygliai sužeis:
Einam tėviškės vargo kapoti.

Tegu sako: "Maža tu esi".
Mums—didi, mums brangesnė už viską.
Mes į darbą keliaujam visi:
Tegu jura ir saulė tau tviska!

KAZYS INCIURA.

Vainikas

(Angliškai parašė Ona Balytė)

Aš kančių vainiką pinsiu
Iš širdgėlos, iš skausmų...
Ir dėvėsiu tą vainiką
Gilumojo savo jausmų.

Troškimu aš jį dabinsiu
Karčių ašarų dygliais,
Kada kalbos be malonės
Erškėčius į širdį leis...

Jūs uždėsit tą vainiką
Kai likimas ranką ties...
Visai arti šalia manęs
Atminimą po... mirties.
Vertė VILKASTAUGIO KLAJUNAS.

Kario Mirtis

Nugirdo jis audrų užimą,
Nugirdo marių balsą,
Kad kils, pakils dar jo tėvynė,
Kad jo tėvynė kelsis.

Pakilo, šoko į ataką,
Kaip viesulas, kaip vėjas.
Siubavo medžiai, vėtroj plakės
Ir rutomis kvepėjo.

PRANAS EIMUTIS.

Širdim troškimą vieną nešė
Ir vieną žodį lupom,
Kurį šimtai kraujo užrašė:
"Laimėt, laimėt — ar žuti!"

Drebėjo rankos, akys degė,
Galva džiaugsmu karščiaavo,
Kaip pasaka, graži baladė,
Gyvenimas vaizdavos.

Staiga pajuto: šilta... šilta...
Ausis varpus nugirdo.
"O Viešpatie! Kiek čia vosilkų!...
Tik žalios jos... ir mirga..."

Pasviro, žengė ir parkrito
Su šypsena ant lūpų.
Nebematys svajoto ryto,
Nebesipuoš jau rutom.

Laisva daina laisvais arimais
Skambės ligi plentų.
Jis savo krutine apgynė
Laukus žiedais gėlėtus.

DANAS PUMPUTIS.

Lietuviai Pabus

(Galima dainuoti. Gaida, kaip "Leiskit į tėvynę")

Gaila mums tėvynės,
Brolių Lietuvoje,
Nes ant jų sprando
Nuožmųs naciai joja.

Stokime, lietuviai,
Vieningan burin,
Gynimui tėvynės
Eikim ir ugnin.

Skaisčioji saulėlė
Jai dar patekės,
Nes lietuviai jungo
Ilgai nekenčės.

Jungo paragavę,
Lietuviai pabus,
Išvys visus priešus
Ir nuožmūs naciūs.

Stokime, lietuviai,
Vieningan burin,
Gynimui tėvynės
Eikim ir ugnin.

P. B.

lą grupę. Bet tuo pačiu mes darome didelę klaidą.

Dabar, kuomet eina nacionalis isitem-pimas mūsų kraštą ištikus pavojui, mes vis dar naudojame tą patį pripratimą — skirs-tome žmones ženkleliais. Mes turime sma-gumo žmones pravardžiuoti. Vienas iš ar-šiausių ženklelių, tai ženklelis segamas prie čia gyvenančių žmonių, vedinant juos "sve-timšaliais". Tas įvardis naudojamas tiems žmonėms, kurie nekalba taip, kaip mes kal-bame. Mes naudojame tą įvardį ir tiems žmonėms, kuriems jis visai nepritinka.

Na, betgi, ištisus, kas yra svetimšalis? Pasižiūrėkime į rekordus.

Šiame krašte gyvena apie 131,500,000 žmonių. Iš 1930 metų cenzo rekordų suži-nome, kad arti 40,000,000 Amerikos gyven-tojų yra arba gimę svetur arba gimę iš ki-tų kraštų atvykusių tėvų. Apie 8,000,000 pastoviųjų balsuotojų, arba vienas iš aš-tuonių, buvo gimę svetur.

Mes išdidžiai vadiname šį kraštą "tar-pinimo katilu". Taip, ištisus, yra. Bet pri-mutinis žmogus, kuris meta akmenį į "sve-timšalių", jis tą akmenį meta pats į save.

Mes tačiau įrodėme visų rasių ir tikė-jimų žmonėms, kad visi čia gali gyventi su-tikime, gali atlikti savo pareigas, atlikti sa-vo reikalus, nesikibdami į plaukus vienas kitam, nežiurint skirtumo jei vienas yra šviesiaplaukis, kitas tamsiaplaukis, o dar kitas garbiniuotais plaukais arba raudonais plaukais.

Tik indijonas, sėdėdamas rezarvacijoje, gali sakyti, kad jis nėra svetimšalis. Mes to negalime sakyti. Pagaliau, negali buti jau taip tikras ir indijonas, kad jis nėra svetimšalis. Argi jo protėviai, senuose lai-kuose, į čia neatvyko iš Azijos?

COUNCIL FOR DEMOCRACY.

S l o w

By AREJAS VITKAUSKAS

Apsyskaitė iš Chicagos gyvenimo, išspaus-dinta "American Canary Magazine" žurnale.

ON the rim of a skyscraper perched a pigeon. Under him were twenty lines of windows. Down below streamed an endless line of automobiles, and the odor of gasoline reached the rim of the skyscraper.

Across the boulevard on the black asphalt were great letters in white paint: SLOW. The pigeon watched these with a bright, dark eye, rimmed with yellow like the eyelets in a shoe and colored as if with ink. He marched along the rim. The eye rested on a familiar figure across the boulevard. There she swayed — the same little old lady who always brought corn for the pigeons at the drugstore on the corner. The watcher prepared to fly across the boulevard to welcome the benefactor. Yes, it is she, the same little old woman carrying the same paper bag in her hand.

The flyer is perched on the head of the lion at the entrance of the Art Institute... the red light has turned to green — the sign for the automobiles to roll on. He turns to follow the swaying figure to fly to the other side... but something extraordinary has occurred. The traffic officer is blowing his whistle. As the pigeon is aware, the light cannot have changed again so soon. Startled he leaves his perch.

Just beyond the great white letters, SLOW, are grains of corn richly poured out of a fallen paper bag, out on the asphalt, not on the sidewalk, as usual. The pigeon does not swoop down for the corn, because he notices that the swaying little old lady has stopped... and is lying motionless on the street below. The policeman comes closer now, and waving his white — gloved hand, halts the oncoming stream of automobiles. People come running toward him from all directions. Astonished, the pigeon circles in the air over the heads of the people below, wondering what has happened. Soon, with siren screaming, a speeding ambulance comes to a sudden stop and takes the motionless figure away.

In all that hurrying city only the feeder of the pigeons had been in no hurry. She had found time to scatter her bounty daily, to talk to her birds while they collected the golden grains of corn. Now, not one of the flock moves from his perch and the corn lies gleaming on the asphalt untouched by the pigeon. The cars move once again and flatten the scattered corn with their hard wheels. A few are flattened on the big white letters — SLOW.

SLA Reikalai ir Veikla

New Britain, Conn.

Mokinių parengimas

Grudžio 28 d. Liet. svetainėje įvyko labai gražus kalėdinis meniškas vakarėlis. Buvo nemažas būrelis vietos lietuvių tėvų ir svečių atsilankiusių, viso apie 100 žmonių. Dainų ir kitų meniškų dalykėlių programą išpildė SLA Liet. Kalbos Kursų vakarinės mokyklos mokinių mergaičių choras, po vadovystės savo meno mokytojos p-lės Marytės Čeponytės. Programo vedėju buvo mokyto. Jonas Poškus, Jr., kuris, paaiškinęs vakarėlio tikslą, perstė mokes ir mokytoją p-lę Čeponytę ir savo įžanginėje kalboje pažymėjo, kad jau keturi metai su kaku, kad lietuviška mokykla veikia New Britaine.

Mokyklos mokinės choristės gražiai pasirodė su savo meniškais gabumais, sudainavo Amerikos ir Lietuvos himnus, keletą dainelių labai gražiai. Mokinė p-lė Valinciuotė gražiai pasako porą gražių šokių. Šokikė ir dainininkė svečiai padėjo gausiais aplovismenais. Kalbą pasakė SLA 4-to apskr. Liet. Kalbos Kursų vakarinių mokyklų k-to pir. Walter M. Chase, kuris savo kalboje pabrėžė, kad garbės visiems tėvams, kurių dukrelės ir suneliai lanko lietuvišką mokyklą, mokiniams lietuviškos kalbos, rašybos ir meno dalykų. Kalbėtojas pažymėjo, kad Susivienijimas Liet. Amerikoje tai vienintelė organizacija, kurioje yra proga mūsų jaunimui veikti ir jaunajai kartai sutapti su Susivienijimu. Jis pareiškė, jog jaunimas reikalingas Susivienijimui, o Susivienijimas mūsų jaunimui.

Tenka pažymėti, kad New Britaino mokyklos mergaičių choras yra padaręs didelę pažangą meno srityje: gražiai harmoningai dainuoja ir su savo talentais jau gali pasirodyti scenoje bile kur koncertinėje programoje, nes žavėjantys gražiai dainuoja.

Užbaigus dainų programą, gerb. Jonas Poškus, Jr., pakvietė mokyklų komitetą pirm. p. W. M. Chase ir meno mokytoją p-lę M. Čeponytę, kurie ant scenos, į Poškui išaukiant mokinių vardus, įteikė mokiniams kalėdinio dovanėles prie gražiai dekoruotos eglaitės. Vėliau choristės turėjo arbatėlę su užkandžiais. Po arbatėlės buvo pasilinksminimas. Jaunimas ir suaugę pasako.

Padėka priklauso SLA 34 kuopos nariams už surengimą šio labai gražaus kalėdinio meniško vakarėlio. Taipgi ačiū daug pasidarbavusiems nariams rengimo darbe ir svečiams patarnavimui, gerb. vakaro vedėjui p. J. Poškui, Jr., komiteto nariams: p. P. Montvilui ir J. Petkevičiui, poniai Dievokaitienė, K. Supiui, V. Vitkauskui ir poniai Vitkauskienė, p-lė E. Petruškevičiutei, taipgi p. Reiki, kuris pagarsino per radio vakarėlį ir meno mokytoją, p-lę M. Čeponytę, kuri programą, tinkamą dainelių parinko šiam meniškam vakarėliui.

Scenos menininkų bendras posėdis

Prie SLA Liet. Kalbos Kursų vakarinių mokyklų komiteto meniško veikimo yra prisidėjęs žymus mūsų scenos meno genialus režisiorius, gerb. J. P. Lukas, kuris proga mokyklos meniško kalėdinio vakarėlio dalyvavo su visais scenos meno mėgėjais-vaidintojais ir turėjo bendrą vaidintojų ir k-to pirm. W. M. Chase posėdį, kuriame buvo galutinai nutarta pradėti pasirengimo darbą suvaidinti Conn. valstijos lietuvių scenoje gražią komediją "Daktaras iš Prievartos". Tai labai gražus vakaras. Taipgi reikia pažymėti, kad parinktieji vaidintojai daugumoje mūsų jaunios kartos — lietuviškos ir lietuvių scenos meno mėgė-

jai vaidintojai, butent: meno mokytoja p-lė Marytė Čeponytė, kuri vaidins Liucinos, p-lė Nellie Neunčikaitė, kuri vaidins Martinos rolę, mokyto. Jonas Poškus, kuris vaidins rolę Roberto, p-lė Elena Petruškevičiute, kuri vaidins Perinos rolę, Aleks. Buišis, kuris vaidins Tibauto rolę, Jonas Medonis, kuris vaidins vadovaujamojo daktaro filosofo Sganarello rolę, Adomas Kvedaras, kuris vaidins Valero rolę, p-lė Helena Dennis, kuri vaidins Džiakvelinos rolę, Juozas Medonis vaidins Leandro rolę. Žodžiu, vaidintojų personalą sudaro energingi jauni vyrai ir merginos, mūsų jaunios kartos inteligentiški veikėjai menininkai.

Sis vakaras gražus, juokingas, kupinas romantiškų ir komiškų sceniškų vaizdų, kuris žavės mūsų publiką ir paklūs neapsakomai malonius įspūdžius visiems žiūrotojams. Todel pageidaujama, kad Conn. valstijos lietuviai, SLA kuopos bei šiaip draugijos pasinaudotų proga, nutariant savo kolonijose surengti šiemis vaidintojams vaidinimo vakarą. Lošėjai ir SLA Mokyklų komiteto nariai sutinka duoti gražią menišką programą visiems rengėjams, suvaidinti gražią komediją "Daktaras iš Prievartos" ir meniško vakaro programą papildyti mokyklos choristų koncertiniu programą, susidedančiu iš dainų ir šokių.

Visiems kolonijų lietuviams patartina užsisakyti šių menininkų pasirodymą scenoje. Pakvietimo reikalais prašome kreiptis pas Mokyklų K-to pirm. p. Walter M. Chase, 271 High St., Hartford, Conn. Taipgi, tenka pažymėti, kad gerb. J. P. Lukas ir mokyto. J. Poškus žada duoti gražų prologą, kurio turinys visus žavės. Tai bus nepaprasto įspūdžio įvadas rengiamuose meniškuose programose šių menininkų. Prologas susidės iš gražaus poetiško turinio, akompanuojamas muzikos.

Dėka mūsų mokyklų stiprėjimui Conn. valstijoje, stiprėja mūsų tautinio meno veikla, menininkų skaičius ir kasmet atsiranda gausumas naujų lietuvių, kuriais tenka gerėtis. Atgija mūsų lietuviškos scenos menas, mūsų scena vėl susilauks gražių meniškų vaidinimų ir koncertų. Ši pažanga kultūros darbo mūsų valstijoje plinta. Tai daviniai mūsų lietuviškų mokyklų ir jų steigėjų bei vedėjų kurbinės iniciacijos. Garbė Susivienijimo Liet. Amerikoje 4 apskr. kuopų nariams, jų vadams, kurių pastangomis ir iniciatyva plinta, stiprėja apšvieta ir kultūrinio veikimo pažanga.

"T." Korespond. V.

Waterbury, Conn.

SLA 11 kuopos veikimas

SLA 11 kuopos metinis susirinkimas įvyko grudžio 4 d., 103 Green St. svet. Pirm. T. Matas susirinkimą atidarė 8 val. vakare. Buvo skaitytas praėjusio susirinkimo protokolas, kuris priimtas vienbalsiai. Mokyklos kom. pranešė, kad mokykla veikia gerai. Taipgi pranešė, kad mokiniai turės Christmas party. SLA 11 kuopa paaukėjo tam tikslui 5 dol.

Bankieto komisija išdavė raportą, kad tikėtai jau yra ir paprašė susirinkusių narių, kad imtų dalyvumą tikietai platinime. Atlikta Pildomosios Tarybos nominacijos. Išrinkta kuopos valdyba sekantiems metams: pirm. T. Matas, vice pirm. P. Steponavičius, fin. sekr. p-lė Helen Tareiliūtė, prot. sekr. J. Žemantauskas, izdin. B. Petrauskas, izdo globėjas J. Mikėnas, knygų peržiūrėtojai J. Tareila ir V. Dumšienė, ligonių lankytojai V. Bajoras, Ona Micutienė, koresp. V. Dumšienė, dr.-kvotėjas dr. J. Staneslow.

Mūsų kl. pos. valdyba yra labai veikli, taigi ir linkiu, kad ir toliau darbuotų mūsų organizacijos labui. SLA 11 kuopos valdyba sveikina visus narius su Naujais Metais ir prašo visus lietuvius stoti už savo šalį, už demokratiją, kad nė vienas lietuvis neatsilikytų nenusipirkęs Defense Bonds. Taip darydami, parodysimės ištikimybę savo valdžiai ir nebus sunku nugalėti priešus.

V. Dumšienė.

Ansonia, Conn.

IS SLA 66 kp. susirinkimo

Grudžio 27 d. Liet. parapijos salėje įvyko SLA 66 kp. metinis susirinkimas. Prisitaikant konstitucijos reikalavimui, susirinkimas šauktas atvirutėmis, o todel ir narių daugiau atsilankė.

Jėjus į salę, matėsi fin. sekr. apstoje nariai, kurie norėjo užsimokėti duokles prieš susirinkimo pradžią. Pirminkini atidarius susirinkimą, laike jo eigos, tęmiantį į narių judėjimą, atrodė, kad nariai nelabai susikaupę svarstomose reikaluose: tarp savęs turi daug pasikalbėjimų, tai lygi ir daugiau disciplinos reikėtų laikyti susirinkimu.

Atlikta Pildomosios Tarybos nominacijos. Sis reikalas atliktas labai girtinai. Nekurie nariai išsireiškė, kad reikėtų nominuoti be jokių užgauliojimų. Tik viski čia įsipažaudė nesusiurpimato, mat kuopos valdyba, turėdama visokių lapelių, prisistatę agitacijos tikslais, tai valdyba po du su skirtingais sąrašais nariams del informacijos padidino prieš iš SLA Centro prisistatę balotų išdalinimą. Kai kurie nariai pamane, kad čia tikri balsavimo balotai, tai prisiejo apie tai plačiau aiškinti.

Kuopos valdyba išdavė raportus iš savo metinio veikimo. Visi raportai priimti. Taipgi organiz. J. Radzevičius perstė 2 naujus narius, kurie irgi priimti. Malonu matyti, kad organiz. energingai darbuojasi!

J. Marčiulionis perdavė sveikinimą šios kuopos nariams nuo buvusio SLA 11 kuopos, Waterbury, Conn., protokolų raštininko J. Valicko, kuris dabar yra kariuomenėje, Fort Devens, Mass. Jis laisvė sveikina narius. Susirinkę nariai reikšė dėkingumą ir nutarė jį pasveikinti ir palinkėti jam geriausio pesisekimo.

Buvo valdybos rinkimai. Pirminkinui išrinktas tas pats S. Bujanauskas. Vice pirminkas mažai kada lankydavo susirinkimus ir dabar neatsilankė, tai išrinkta naujas C. Strimila. Užrašų sekr. S. Trapkauskas del tulų priežasčių atsisakė, tai išrinktas naujas Jonas Kantautas. Tikimasi, kad S. Trapkauskas nustos ir toliau dirbęs kuopoje, nes yra sumanus veikėjas. Fin. sekr. ir organiz. likos tas pats, J. Radzevičius, kuris pasekmingai atlieka sunkiausią darbą kuopoje. Izdininkas T. Čepinskas vis turi tuo laiku dirbti kai susirinkimai būna, tai išrinktas naujas, Ona Čepinskiene, kuri per 3 metus buvo izdo globėja. T. Čepinskas buvo apie 10 metų izdininku ir šį darbą labai gerai atlikdavo, tai tikimasi, kad jis ir toliau darbuosis kuopoje. Kitas izdo globėjas J. Vaitkus atsisakė, tai išrinkti abudu nauji, M. Arbauskas ir M. Čepaitis. Maršalka A. Jankauskas. Apie kuopos veikimą apsiėmė parašyti J. Marčiulionis.

Dar reikia pastebėti, kad kai kitos vietos draugijos čia mažėja nariais, tai nors tie reikia pasidžiaugti, kad šis kuopa žymiai padidėjo nariais. Tokio nedidelį lietuvių kolonijai skaitosi didelė kuopa, nes turi apie 120 narių. Ateinančioji iškilmingoji vakarėnė, kuri bus balandžio 12 dieną, bus įvedinta 17 naujų narių.

Sia proga, varde narių, noriu pasakyti širdingą ačiū organizatoriams, kuopos valdybai ir visiems darbuotojams, kurie kuo nors prisidėjo prie šios kuopos judėjimo ir didėjimo, ir taipgi kviečiu visus prie darbo, kad šių metų pabaigoj dar didesniais savo darbais galėtume pasidžiaugti. O šiuose neramiuose laikuose dar labiau mums lietuviams reikalinga but organizuotais didelę organizaciją — mūsų Susivienijimą.

J. M.

Akron, Ohio

Pranešimas SLA 198 kuopos nariams

Tėvynės No. 1 tilpo oficialis pranešimas SLA 198 kuopos, kad susirinkimai bus naujoje vietoje, 1241 Sweitzer Ave. Kada svetainės savininkai peržiūrėjo gerai rekordus, tai pasirodė, kad negalima gauti svetainės. Todel susirinkimai bus senoj svetainėje, 350 E. South St. kas antrą sekmadienį kiekvieno mėnesio, 1 val. popiet. Sekantis susirinkimas bus sausio 11 dieną.

V. T. Neverauskas, prot. sekr.

Cleveland, Ohio

SLA 14 kp. smagus balius — pagerbimas naujų narių

SLA 14 kp. rengia šaunų parengimą, kuris įvyks Lietuvių Svetainėje, 6835 Superior Ave., vasario 7 d. Bus dvejoji įžangos tikietai: į balių įžangą visiems nariams dykai, o vakarieniš bilietas — vienas doleris. Parengimo komisija numato, kad nereikia per daug platinti vakarieniš tikietus, nes apatinėje svetainėje vietos yra tik del 175 ypatų, o didelėje salėje bus tik šokiai. Nariams tikietai bus išsiuntinėti, bet jei kas nors iš narių, per koki nors neapsiurėjimą, tikietų negautų — kreiptis pas sekretorę Mary Mischik, 9804 Empire Ave. Vakarieniš tikietais nariai ir norintieji šiame parengime dalyvauti turi apsiurpinti išanksto. Tikietus galima gauti pas komisijos narius: J. Vilčinskas, 10312 Yale Ave., J. Polter, 495 East 123-rd St. ir J. Brazauskas, 17909 Maplecliff Rd. Vakarieniš tikietai nebus siuntinėjami per pašta. Kas manote dalyvauti vakarieniš, nusipirkite tikietus išanksto pas aukščiau nurodytus komisijos narius.

Kaip pastebite iš datos, parengimas įvyks šeštadienio vakare, tai bus laiko pasiekti iki vėlumai. Broliai ir seserys, SLA nariai: dalyvaukite šiame parengime visi ir pakvieskite savo artimus atsilankyti, nes jiems įžanga į balių bus veltui, jei jūs juos rekomenduosite.

Gal daugelis žmonių manys, kodėl SLA 14 kuopa rengia tokį didelį balių be įžangos. Mat, mūsų SLA 14 kuopa yra jau ne jaunutė, todel netik vietos nariams, bet ir kitiems mūsų broliams bus įdomu žinoti, kada pradėjo gyvuoti S. L. A. 14 kuopa. O ji pradėjo veikti 1888 metais ir tuo laiku veikė kaip šv. Jurgio draugija. 1896 metais gavo SLA čarterį ir garbingą numerį 14. Gavo po 1901 metų SLA 16-to seimo, įvykusio Wilkes Barre, Pa. Todel, paminėjimui mūsų Susivienijimo ilgų metų gyvavimo, o poudraug ir gyvavimo SLA 14 kuopos mes norime sutraukti į parengimą visus vietinius S. L. A. narius ir nares, o taipgi ir tuos lietuvius, kurie dar nepriklauso prie SLA. Todel kad visi galėtų atsilankyti į įžangos nebus.

Broliai ir seserys, SLA nariai: jūs yra visos Susivienijimas, jūs yra ir SLA 14 kuopa. Jūs mokate į Susivienijimą duokles, bet ištikus neliamei jūs gaunate paramą ir jūs privalote dalyvauti tokiuose parengimuose, kaip SLA 14 kuopos parengimas vasario 7 dieną. Todel nepamirškite tos dienos.

Prie durų parengimo dieną bilietų nebus galima gauti. Todel apsiurpikite tikietais išanksto. Jonas Brazauskas.

Greenfield, Mass.

A. a. Ignas Budrevičius, SLA 297 kuopos narys

Grudžio 20 dieną, 1941 metais, numirė Ignas Budrevičius, SLA 297 kuopos narys. Prie SLA velionis prisirašė gegužio 1 dieną, 1928 metais. Velionis nuliudime paliko savo žmoną, 10 vaikų ir 15 anukų.

Velionis visą laiką gyveno savo uky, kuris randasi prie Swamp Road. Palaidotas grudžio 23 dieną su bažnytinėmis apeigomis Kalvarijos kapinėse.

Karštą nešė Svento Kazimiero Karaliaičio draugijos nariai, nes velionis buvo ir tos draugijos narys. Jo karštą puosė daugybė gėlių, jų tarpe matėsi SLA 297 kuopos ir S. K. K. draugijos gėlių vainikai.

Išėkis drauge amžinai šios mūsų mylimos tėvynės žemėlėje.

A. Dėdinas.

Cleveland, Ohio

SLA 136 kp. Victory Party

Vos spėjome sutikti naujus metus, ir naujas veikimas pas mus prasidėjo. SLA 136 kuopos rengia taip pavadintą Victory Party, kuri įvyks vasario 8 d., šiais metais, F. Mylinkos svetainėje, E. 79-th ir St. Clair Ave. Pradės 5 val. vakare. Tai bus tik SLA 136 kuopos narių ir šeimynų parengimas.

Broliai ir seserys: Europos ir Azijos banditai užpuolė mūsų laisvąją Ameriką. Mes, SLA 136 kuopos nariai, remsimės Ameriką iki laimėjimo šio karo. Tuo tikslu mes rengiame programą ir ji pavadiname Victory Party. Kas į šį parengimą atsilankys — visi sužinos, kas bus nuveikta. Todel atsilankykite visi.

Vasario 7 dieną SLA 14 kuopa rengia savo suaktuvių parengimą. Mes nenorime tai kuopai pakenkti. Mes rengiame dalyvauti SLA 14 kuopos parengime, o taipgi gal ir SLA 14 kuopos nariai dalyvaus mūsų parengime. Tai bus mūsų vieningas veikimas. O kai mes veikime vieningai — padėsime Amerikai laimėti karą prieš agresorius.

Clevelandietis.

Youngstown, Ohio

SLA 157 kuopos darbuotė

Grudžio 7 dieną kuopos susirinkimą atidarė ir vedė pirminkas Jonas Matulaitis. Protokolą perskaitė Ona Andrijauskienė. Protokolas priimtas kaip skaitytas. Po tam pirminkas paaiškino, kad bus nominacijos Pildomosios Tarybos ir perskaitė nominacijų tvarką. Po tam prieita prie kuopos reikalių. Kuopa nutarė dabar po pasibaigimo vėjus numazinti įstojimą naujiems nariams prisirašant prie SLA 157 kuopos. Tai reikšia, kad kuopa neima savo dalies, o tik į Centrą turės užsimokėti. Taipgi nutarė, kad jeigu narys mirytų, tai kad kuopa nupirktų bukieta gyvų gėlių. Taip buvo daroma iki šiol.

Po tam sekretorius M. Subonis pranešė, kad balandžio mėnesio, 1942 m., bus 35 metai kaip ši kuopa gyvuoja, tai būtų gerai surengti paminėjimą su programu — teatru ir kitokiais pamarginimais. Sis įėjimas priimtas rankų plojimu.

Buvo kuopos valdybos rinkimai. Išrinkta: pirm. Jonas Matulaitis, vice pirm. S. Zedlaka, užrašų sekr. O. Andrijauskienė, finansų sekr. M. Subonis, izdin. V. Andrijauskas, izdo globėjas A. Subonienė ir M. Jurkūnienė, ligonių lankytojai M. Dereskevičius ir O. Andrijauskienė, maršalka pirminkas paskirs kas susirinkimas.

Mes visa kuopos valdyba parengs visų kuopos narių, kad sykiu visi su mumis kooperuotų, o ypatingai skaitlingiau lankyti susirinkimus. Taip dirbant būtų kuopoj gyvensnis veikimas.

M. Subonis, sekr.

Pittsburgh, Pa.

(ESPLEN)

Pranešimas SLA 353 kuopos nariams

Siuo pranešu, kad SLA 353 kuopos svarbus mėnesinis susirinkimas įvyks sausio 11 d. LPDA svetainėje, 424 Locust St., McKees Rocks, Pa. Pradės 2 val. popiet. Kviečiu visus narius skaitlingai atsilankyti, nes bus išduotas raportas už 1941 metus ir turėsime atlikti kitus svarbius mūsų kuopos reikalus. Taipgi neužmirškite užsimokėti duokles, kad neliktumet suspenduoti. Ateidami, atsiveskite savo pažįstamus prisirašyti prie mūsų kuopos. Olga Sandaitė sekr.

Cambridge, Mass.

SLA 371 kp. nariams

Gerbiamieji: siuo pranešu visiems SLA 371 kuopos nariams, kad mūsų kuopos susirinkimas įvyks sausio 13 d., priprastu laiku, Piliečių Kliube, 163 Harvard St., Cambridge, Mass. Visi nariai praeimi dalyvauti, nes bus renkama kuopos valdyba šiemis metams ir bus išduota raportas iš kuopos veikimo už praėjusius metus. Tai bus labai svarbus susirinkimas! Taipgi kai kurie nariai praeidėjo prirašyti savo jaunuolius į kuopą, bet kol kas dar nė vienas savo praeidą neįpildė. Todel tą savo praeidą galėsite išpildyti šiame susirinkime. O tie nariai, kurie dar neturi SLA ženklelių — juos galės gauti šiame susirinkime. Todel visi ir visos atsilankykite.

J. Andrews, sekr.

Portage, Pa.

SLA 48 kuopos atskaita už 1941 metus

Nariai sumokėjo į kuopą \$173.67
Pasiūsta į Centrą \$160.97

Liko kuopai \$12.70
Nušimtis iš banko \$4.14

Viso įeigų \$16.84
Buvo izde iš 1940 m. \$2.21

Viso pasidaro \$22.05
Sekretoriaus alga \$5.00
Už persiuntimą pinigų ir kitokios išlaidos \$3.38

Viso išlaidų 1941 m. \$8.38
Viso kuopos izde lieka \$13.67
Centras iš SLA 48 kuopos pelno 1941 m. gavo \$160.97
F. Ražukas, fin. sekr.

SLA Pagelbos Ranka

Savaitinė atskaita išmokėtų pomirtinių ir ligoje pašalpų

Cekiai išrašyti sausio 3, 1942

Išmokėtos ligoje pašalpos

A. MAJASKAS, 19 kp., Toluca, Ill.	Sirgo 6 savaites ir 2 dienas	\$34.00
E. KASETIENE, 27 kp., Auburn, Ill.	Sirgo 9 s.	27.00
A. SAUDVITIS, 27 kp., Auburn, Ill.	Sirgo 2 s.	15.00
A. LAGUNAS, 30 kp., Scranton, Pa.	Sirgo 6 s.	36.00
N. PRINCEKEVICH, 42 kp., Grand Rapids, Mich.	Sirgo 2 s. ir 3 d.	15.00
M. PLEVOKIENE, 49 kp., Boston, Mass.	Sirgo 1 s.	6.00
M. LASAITIENE, 56 kp., Penn.	Sirgo 2 s. ir 2 d.	21.00
M. YEKUGONIENE, 57 kp., Worcester, Mass.	Sirgo 5 s. ir 1 d.	31.00
O. GOSTOMSKY, 105 kp., Dayton, Ohio.	Sirgo 1 s.	6.00
V. PISORAVICIUS, 110 kp., Plains, Pa.	Sirgo 6 s. ir 5 d.	41.00
J. RUDULIS, 183 kp., Hart, Mich.	Sirgo 4 s. ir 2 d.	13.00
M. P. STRAMOCK, 202 kp., Roslindale, Mass.	Sirgo 2 s. ir 4 d.	16.00
A. JONUSKA, 221 kp., Duryea, Pa.	Sirgo 7 s. ir 1 d.	42.00
A. WIDZBELIS, 276 kp., Scranton, Pa.	Sirgo 8 s. ir 1 d.	49.00
J. ROGELIS, 293 kp., Wilsonville, Ill.	Sirgo 1 s. ir 4 d.	20.00
J. VALIULIS, 301 kp., Cicero, Ill.	Sirgo 8 s. ir 1 d.	73.50
J. VASKEVICIUS, 317 kp., Rivesville, W. Va.	Sirgo 20 s. ir 3 d.	146.00

Viso \$591.50
Nuo pradžios šių metų bendra viso \$59,135.50

Nauji nariai

R. DARZINKAS, 18 kp., Westville, Ill., apdr. N 1-250, paš. skyr. II
E. MIKALAUŠKIENE, 38 kp., Brooklyn, N. Y., apdr. N 1-500, paš. skyr. I
E. PAMATAT, 214 kp., St. Louis, Mo., apdr. N 2-500, paš. skyr. I
F. KVADARAS, 260 kp., Chicago, Ill., apdr. N 1-500, paš. skyr. II
B. MOSKUS, 276 kp., Scranton, Pa., apdr. N 2-500
P. SVELNIKAS, 342 kp., Easton, Pa., apdr. N 1-250, paš. skyr. I
J. WALLIS, 352 kp., Detroit, Mich., apdr. N 1-500
J. PULOKAS, 352 kp., Detroit, Mich., apdr. N 1-500

VAIKŲ SKYRIUS

A. KAZLAUSKAS, 31 kp., Auburn, Md., apdr. N 1-100
M. ZORSKIS, 352 kp., Detroit, Mich., apdr. N 1-500

M. J. VINIKAS,
SLA sekretorius.

Protokolas

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMO, I-VYKUSIO SPALIO 2—5 DD., 1941 M., SLA CENTRO RAŠTINĖS PATALPOSE, 307 W. 30-TH ST., NEW YORK, N. Y.

SLA SEKRETORIAUS RAPORTAS

(Tąs sekretoriaus raportas)

Naujų apdraudus paliudijimų spausdinimas

Ivedus naujuosius apdraudus skyrius, prisiėjo įvesti ir naujus apdraudus paliudijimus. Kol nauji apdraudus paliudijimai apdraudus departamentų buvo neužgirti, laikinai išdavėme senuosius apdraudus paliudijimus iki pagaliau ir tuos galutinai išbaigėme. Užgyrus naujuosius apdraudus paliudijimus Pennsylvania ir Illinois apdraudus departamentams, tuojau ėmiausi galutinai paruošti naujuosius paliudijimus, prisitaikant prie minėtų departamentų nurodymų.

Be to, prisiėjo naujųjų apdraudus paliudijimų tekstams ir lentelėms užgyrimą gauti iš mūsų aktuaro, nes reikėjo pavesti jiems rezervų lentelių patikrinimas, kaip kad SLA stovio revizijos raporte egzaminieriai nurodo. Aktuariai savo darbą atlikus ir paliudijimus ištaisius ir gavus valstijų užgyrimą, tuojau ėmiausi jų spausdinimo darbu. Kadangi savoje spausdintuve tokio darbo atlikti negalime dėl stokos techniškių įtaisų, tai prisiėjo įsiekoti svetimos spausdintuvės, kuri galėtų tinkamai tokį darbą atlikti.

Kadangi naujų skyrių apdraudus paliudijimų turime net septynis, nes yra septyni skirtingi apdraudus skyriai augusiųjų ir vaikų apdraudėje ir reikėjo spausdinti ir seniesiems skyriams apdraudus paliudijimas, nes buvo išsiųstas jo išteklis, tokiu būdu reikėjo spausdinti net aštuoni skirtingi paliudijimai. Spausdintuvę gauti apskaičiavimai tokiam spaudos darbui siekė daugiau negu nusilpęs lėšų fondas galėtų dabar pakelti.

Pradėjau galvoti ar nebutų galima surasti pigesnio, bet tinkamo spausdinimo proceso. Galų gale sumaniau pasiūlyti spausdintuvėms panaudoti naujai išvystytą fotografiską procesą paliudijimų atspausdinimui. Tačiau nei viena spausdintuvė nenorėjo imti tokio darbo, bijodama susidaryti sau nuostolius, jei tokiu procesu apdraudus paliudijimai neišeitų gerai.

Galų gale pavyko susitarti su viena atsakomąja firma, kuri sutiko mano siūlomą spausdinimo procesą išbandyti tomis sąlygomis, kad susidariusios aktualės išlaidos bus Susivienijimo padengtos, jei tokis spausdinimo procesas pasirodytų neįmanomas. Padarius bandymą pasirodė, kad galima lygiai gražiai ir švelniai apdraudus paliudijimus atspausdinti mano pasiūlytu procesu ir šiuo metu jau baigiame spausdinti gražius, skirtingomis apvadų spalvomis apdraudus paliudijimus, kurių pavyzdžius šiuo priduodu Tamstų peržiūrai ir užgyrimui.

Taigi jau turime naujus apdraudus paliudijimus, kurie yra gražūs, skirtingomis spalvomis apvadais, pritaikyti kiekvienam apdraudus skyriui. Spauda graži, aiški ir visų aštuonių apdraudus paliudijimų atspausdinimas kainuos mažiau, negu \$1,000.00. Šiuo pasisekimu labai džiaugiuosi, nes sutaupyta Susivienijimui išlaidų apie pora tūkstančių dolerių.

Tai tiek galiu iš savo veiklos ir atliktų darbų raportuoti šiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui. Taipgi pasitikiu, kad visu rimtumu ir broliškoje nuotaikoje apsvaistysime ir spėsime visus svarbiuosius prieš šį suvažiavimą stovinčius mūsų organizacijos reikalus. Linkiu geriausio pasisekimo šiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui.

M. J. VINIKAS,
SLA sekretorius.

Dr. S. Biežis įnešė, S. Mockus parėmė sekretoriaus raportą priimti. Įnešimas ir kartu SLA sekretoriaus raportas priimtas.

6. Daktaras kvotėjas dr. S. Biežis išduoda savo raportą žodžiu, pranešdamas, kad jo užgyrimui prisiūnčiamas aplikacija be jokio atidėliojimo ištiria ir grąžina SLA sekretoriui. Taip pat dr. Biežis pažymi, kad aplikantų sveikatos stovio ištyrimas kuopose yra per daug paviršutinis ir todėl sunku susiorientuoti galutinai priimant aplikantus į SLA. Todel dr. S. Biežis pranešė, kad jis patiekė rekomendacijas stropesniai aplikantų sveikatos ištyrimui. S. Mockus įnešė, E. Mikužiutė parėmė raportą priimti. Įnešimas ir kartu daktaro kvotėjo raportas priimtas.

Vice prezidentas J. K. Mažukna antrą sesiją uždarė 6:15 val. vakare, pranešdamas, kad trečia sesija prasidės 9:30 val. ryte, spalio 3 d., 1941 m.

SESIJA TREČIA

Trečią sesiją prezidentas F. J. Bagočius atidarė 9:30 val. ryte, spalio 3 d., 1941 m., SLA Centro Raštinės patalpose, 307 W. 30-th St., New York, N. Y. Sesijoje dalyvauja:

Prezidentas F. J. Bagočius
Vice prezidentas J. K. Mažukna
Sekretorius M. J. Vinikas,
Iždininkas K. P. Gugis
Iždo globėjas S. Mockus
Iždo globėja E. Mikužiutė
Daktaras kvotėjas dr. S. Biežis.

Dalyvauja visi Pildomosios Tarybos nariai ir sudaro kvorumą.

7. Iždo globėjai S. Mockus ir E. Mikužiutė žodžiu raportuoja iš savo veiklos. S. Mockus pranešė, kad savo tiesiogines pareigas atlikęs pagal geriausias savo išgales ir nieko specialaus raportuoti neturi. E. Mikužiutė praneša, kad ji savo tiesiogines pareigas taip

pat atliko pagal geriausias išgales, o SLA turto patikrinimą — SLA sekretoriaus ir iždininko knygas ir rekordus peržiūrėję — bus praktiškiausia atlikti prieš sekantį SLA seimą. Pagaliau, iždo globėja E. Mikužiutė rekomenduoja, kad SLA nuosavybių apdrauda būtų išdalinta metiniai tokiam laikui, kokiam apdrauda yra paimta, raportuojant nuosavybių išlaidas, kad kelių metų apdrauda nebutų priskaityta vienu metu išlaidoms, kas sumažina nuosavybių uždarbį tokiais metais. K. P. Gugis įnešė, J. K. Mažukna parėmė iždo globėjų raportą priimti. Įnešimas ir kartu iždo globėjų raportas priimtas.

8. Svarstoma iždo globėjos E. Mikužiutės rekomendacija metinėmis dalimis paskirstyti nuosavybių apdraudą ir tokiu pagrindu nuosavybių išlaidas raportuoti. J. K. Mažukna įnešė, S. Mockus parėmė, kad nuosavybių prižiūrėtojai raportuotų nuosavybių apdraudą metinių išlaidų pagrindu, tačiau neličiant tuo SLA knygvedystės. Įnešimas priimtas.

9. Investmentų Komisija, K. P. Gugis ir M. J. Vinikas, patiekia žodžiu bendrą raportą iš savo veiklos, pažymėdami, kad rūpinosi gerinti SLA investicijų portfolio ir pasitardami su SLA investicijų patarėjais, Standard Statistics ir pastariešiams rekomenduojant nusikratyti visos eilės silpniausių ir nupigusių bondų, tuomi žymiai sustiprinant bondų portfolio. Komisijos nuomone, nuo dabar reikėtų būti labai konservatyviais su bondų pirkimu ir daugiau investicijų daryti į saugius ir tinkamus morgičius. E. Mikužiutė įnešė, S. Mockus parėmė Investmentų Komisijos raportą priimti. Įnešimas ir kartu Investmentų Komisijos raportas priimtas.

10. Investmentų Komisija raportuoja jos nupirktus ir parduotus bondus po sausio 1 d., 1941 m. Dr. S. Biežis įnešė, E. Mikužiutė parėmė priimti Investmentų Komisijos raportą ir kartu ratifikuoti komisijos padarytas bondų pirkimo ir pardavimo tranzakcijas. Įnešimas priimtas ir tuo pačiu ratifikuotos sekančios bondų pirkimo ir pardavimo tranzakcijos:

Parduota sekami bondai

Nominalė vertė	Kainavo	Gavome	Pelnas ar nuostolis
20,000 Chicago & Northwestern Ry 3½%, due 11/1/87 Pirkta 1934, parduota 1/6/41	\$18,823.74	\$2,840.00	\$15,983.74
5,000 Chicago, Milwaukee & St. Paul Ry 3½%, due 5/1/89 Pirkta 1934, parduota 1/18/41	4,960.95	1,385.00	3,575.95
35,000 N. Y. Westchester & Boston Ry 4½%, due 7/1/46 Distribution on Principal 3/1/41	1,029.00	1,029.00	—
5,000 Port of N. Y. Authority 4½%, due 7/1/46 Pirkta 1931, parduota 3/1/41	5,012.50	5,250.00	237.50
15,000 N. Y. N. H. & Hartford R. R. 4½%, due 12/1/67 Pirkta 1934, parduota 5/9/41	18,270.00	4,080.00	14,190.00
45 Shares Long Bell Lumber Co., Common V. T. C. Pirkta 1936, parduota 5/9/41	540.00	874.33	234.33
6,000 La Salle Wacker Corp. 5%, due 8/1/62 Pirkta 1936, parduota 5/17/41	5,113.64	109.50	5,004.14
4,000 La Salle Wacker Corp., 5%, due 8/1/59 Pirkta 1939, parduota 5/17/41	4,261.36	2,268.00	1,993.36
1,000 Chicago, North Shore & Milwaukee R. R. 5½%, due 4/1/56 Pirkta 1926, parduota 6/1/41	4,812.50	332.50	4,480.00
10,000 Chicago & Northwestern Ry Co. 3½%, due 11/1/87 Pirkta 1934, parduota 6/11/41	9,411.87	1,970.00	7,441.87
8,500 Foundation Properties Inc. 4%, due 3/1/44 Pirkta 1937, parduota 6/11/41	8,475.00	685.72	7,789.28
7,500 Savoy Plaza Inc., N. Y. 3-6%, due 10/1/56 Pirkta 1937, parduota 6/11/41	7,481.25	640.37	5,840.88
200 Shares Fox St. Louis Properties Pirkta 1937, parduota 6/11/41	—	1,198.00	—
117,000.00 Viso	\$88,191.81	\$21,464.42	\$66,729.72

Pirkta sekanti bondai

	Mokėjome
16,000 U. S. Treasury Bonds 2½%, 1952-54	\$16,000.00
20,000 Montana Power Co. 1-st Ref. Mtg. 3½%, due 12/1/66	21,175.00
20,000 Central Illinois Public Service Co. 3½%, due 12/1/68	21,600.00
25,000 U. S. Treasury Bonds 2%, due 3/15/48	25,601.58
1,000 Idaho Power Co. 1-st Mtg. 3½%, due 10/1/67	1,092.85
3,000 Idaho Power Co. 3½%, due 10/1/67	3,285.76
9,000 U. S. Treasury Bonds 2½%, due 3/15/54-52	9,362.81
5,000 Michigan Consolidated Gas Co. 4%, due 9/1/63	5,350.00
5,000 Iowa Southern Utilities Co. 4%, due 5/1/70	5,268.75
20,000 Jersey Central Power & Light Co. 3½%, due 3/1/65	21,600.00
\$124,000	\$120,536.72

S. Mockus įnešė, E. Mikužiutė parėmė komisijos raportą priimti ir parduotus ir pirktus bondus ir sekuracijas ratifikuoti. Įnešimas priimtas vienbalsiai.

11. Morgičių Komisija: F. J. Bagočius ir S. Mockus raportuoja iš savo veiklos, pranešdami, kad darę žygius morgičių atnaujinimui ir nurodydami įvairiais reikalais reikalingus pagerinimus stropesniai prižiūrėjimui nuosavybių, ant kurių yra išduoti morgičiai. Po bendro pasiinformavimo Morgičių Komisijos raporte iškeltais klausimais, K. P. Gugis įnešė, J. K. Mažukna parėmė komisijos raportą priimti. Įnešimas ir kartu Morgičių Komisijos raportas priimtas.

12. Iždininkas K. P. Gugis skaito savo raportą, kuris yra sekantis:

SLA Pildomajai Tarybai
Suvažiavus New Yorke

Gerbiamieji!

Kartu su šiuomi įteikiu šiam SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimui mano, kaip SLA iždininko, raportą nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d., 1941 m.

Čia turiu pastebėti, kad dalis šio raporto, t. y. nuo sausio 1 d. iki kovo 1941 m. Pildomosios Tarybos suvažiavimo jau buvo pateikta minėtam suvažiavimui, kuris įvyko pirmose dienose kovo mėnesio, š. m.

Tačiau šį raportą išduodu už visą periodą nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d. ir jis susideda iš sekamų dalių:

- 1) Sutrauka iždininko įplaukų (priskaitant parduotus bodus, morgičių numokėjimus, etc.)
- 2) Sutrauka iždininko išmokėjimų (priskaitant investicijas).
- 3) "Trial Balance" nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d., 1941 m.
- 4) Paskolos atmokėtos nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d., 1941 m.
- 5) Naujos paskolos duotos 1941 metuose, iki rugsėjo 30 d.
- 6) Nuosavybės parduotos ant kontraktų.
- 7) Bondai pirkti, iškeisti ir parduoti 1941 m. iki rugsėjo 30 d.
- 8) Gauta numokėjimai ant bondų.

Su aukšta pagarba,

KASIMIR P. GUGIS,
SLA iždininkas.

IŽDININKO ĮPLAUKOS

nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d., 1941 m.*

S U T R A U K A	
Pomirtinės	\$222,471.93
Pašalpos	51,031.24
Lėšų	29,502.94
Lėšų P. T.	8,488.68
Mišrus	5,095.42
Mišrus Jaunuolių Skyrius	867.34
Viso	\$317,457.55

Narinės mokestys, adminis. etc.	\$182,585.60
Bondų nuosimčiai	14,584.86
Bondai parduoti	50,690.92
Bondų numokėjimai	2,779.00
Paskolų nuosimčiai	16,438.01
Paskolų numokėjimai	13,951.57
Paskolos atmokėtos visiškai	1,500.00
Paskolos kanceliuotos	12,000.00
Taupymo sąskaitos nuosimčiai	42.08
Nuomos	21,304.17
Gauta ant kontraktų pardavime	—
dvių nuosavybių Chicagoje	1,500.00
Balansas "proration"	40.53
Social Security	.96
Sugrąžintos apdraudus premijos	23.89
Sugrąžinta "plumbing" sąskaita	10.01
Auka Našlių ir Našlių Fondo	.95
Kanceliuotas orderis Našlių Fondo	5.00
Viso	\$317,457.55

PASTABA: Bedarbių Paskolos Fondan sugrąžinta, nuo sausio 1 iki rugsėjo 30 d. 1941 m., viso \$169.43, kurie įskaityti Mišraus Fondo įplaukose. Tame pačiame laikotarpy sugrąžinta \$200.00 Moksleivių Fondo paskola. Ši lrgi įskaityta Mišraus Fondo įplaukose.
* Šio įplaukų sutraukoj randasi rugsėjo mėnesio įplaukos kaip seka: sekretoriaus laikštai Nr. 1 iki 139, ir iždininko laikštai Nr. 1 iki 38.

IŽDININKO IŠMOKĖJIMAI

nuo sausio 1 d. iki rugsėjo 30 d., 1941 m.*

S U T R A U K A	
Pomirtinių	\$318,323.89
Pašalpos	76,916.85
Lėšų	38,949.45
Lėšų Prel. Term	384.77
Mišrus	2,335.09
Mišrus Jaunuolių Skyrius	489.72
Viso	\$437,399.77

Pomirtinės Fondo įvairus išmokėjimai	\$103,416.88
Pomirtinės Fondo investimentai bondais	142,307.01
Pomirtinės Fondo investimentai paskoloms	72,600.00
Pašalpos Fondo įvairus išmokėjimai	46,243.07
Pašalpos Fondo investimentai bondais	30,673.78
Lėšų Fondo įvairus išmokėjimai	38,949.45
Lėšų Fondo Prel. Term išmokėjimai	384.77
Mišraus Fondo įvairus išmokėjimai	2,335.09
Mišraus Fondo Jaunuolių Skyriaus išmokėjimai	489.72
Viso	\$437,399.77

PASTABA: Parduodant dvi Chicago nuosavybes ant kontraktų, vieną už \$10,000.00 ir antrą už \$2,500.00, pirkėjai įmokėjo \$1,000.00 ir \$500.00 arba \$1,500.00 iš viso, ir likusieji \$9,000.00 ir \$2,000.00 nėra įskaityti į viršmėnų paskolų sumą.

* Šio išmokėjimų sutraukoj randasi rugsėjo mėnesio išmokėjimo orderiai, kaip seka: Nr. 2141 ir 2176 iki 2332. Bondų pirkimo orderiai be numerių, dar nepasėję nuo sekretoriaus atėiti pas iždininką.

TRIAL BALANCE

for period from January 1-st to September 30-th, 1941

1941	
January 1-st, Total Cash in All Accounts, as per trial balance	\$223,536.68

Total income from 1/1 to 9/30/41:
(Including August income, viz:
Sec'y's Sheets No. 1 to 139)
Treas. Sheets No. 1 to 38)
for the month of Sept. 1941) ----- 317,457.55

Total	\$540,994.23
Total Disbursements from 1/1 to 9/30/41: (including September Disbursements 2141 and 2176 to 2332 incl. -----	\$437,399.77
Minus December 1940 bank debit -----	.63
	\$437,399.14
Plus Sept. 1941 bank debits -----	1.24
Total Disbursements -----	\$437,400.38
September 30, 1941 Cash Balance	\$103,593.85

Cash balance in banks, as of Sept. 30, 1941:	
M. F. Northern Trust Company -----	\$10,080.66
D. F. Northern Trust Company -----	11,537.10
Exp. Continental Ill. Nat'l Bk. & Tr. Co. -----	3,047.17
Including Prel. Term -----	8,506.86
Misc. Drivers National Bank, including Juv. Fd. -----	44,086.71
M. F. Mellon National Bank -----	10,957.89
D. F. Mellon National Bank -----	3,582.87
Misc. Mellon National Bank -----	2,719.83
** Universal State Bank -----	

Sept. 30, 1941 — Total Cash in all commercial accounts ----- \$94,519.09
Sept. 30, 1941 — Cash Balances in Savings Accounts: ** Shenandoah Trust Company ----- \$2,826.28
First National Bank of Mahanoy City, Pa. ----- 5,652.87

Total	\$8,479.15
Balance uncollected checks -----	\$595.61

T O T A L S

Sept. 30, 1941 — Total Cash in all commercial accounts -----	\$94,519.09
Total Cash in all savings accounts -----	8,479.15
Balance uncollected checks -----	595.61
	\$103,593.85

MORTGAGES REPAYED FROM

January 1, 1941 to September 30, 1941

Date Repaid	Address of Property	Amount	Remarks:
Febr. 18, 1941	317-19 East 8-th St., So. Boston, Mass.	\$1,500.00	Original amount
Total repaid mortgages		\$1,500.00	

January 1, 1941 to September 30, 1941

NEW MORTGAGES MADE FROM

Applica- tion No:	Location:	Amount:	Date of Mortgage:
243	So. Boston, Mass.	\$7,500.00	Cancelled
249	So. Boston, Mass.	3,000.00	March 10, 1941
250	So. Boston, Mass.	2,000.00	March 10, 1941
251	So. Boston, Mass.	3,000.00	March 10, 1941
227	Detroit, Mich.	4,000.00	March 27, 1941
232	Newark, N. J.	2,500.00	May 6, 1941
253	Wilkes Barre, Pa.	800.00	April 21, 1941
254	Worcester, Mass.	4,000.00	May 1, 1941
255	Worcester, Mass.	4,000.00	May 1, 1941
256	Worcester, Mass.	3,500.00	May 1, 1941
257	Worcester, Mass.	6,000.00	May 1, 1941
258	Worcester, Mass.	6,300.00	May 1, 1941
259	Worcester, Mass.	6,500.00	May 1, 1941
248	Newark, N. J.	1,500.00	April 26, 1941
263	Pittsburgh, Pa.	3,500.00	June 19, 1941
261	New York, N. Y.	4,500.00	Cancelled
265	Dorchester, Mass.	3,000.00	August 25, 1941
267	Newark, N. J.	7,000.00	Not completed
		\$72,600.00	

Chicago Properties Sold on Contract

Location of Property:	Sold For	Rec'd as Part Purchase:
3101 So. Morgan St., Chicago	\$10,000.00	\$1,000.00
1748 West 86-th St., Chicago	2,500.00	500.00

BAL. PAYABLE: Payable \$50.00 or more per month and interest, until prin. is reduced to \$5,000 at which time, upon request of purchaser, a deed will be issued, and purchaser will execute mortgage for \$5,000 payable in like manner as contract. Payable \$20.00 monthly with final payment due Aug. 1, 1949.

BONDS RAPORTAS

Bondai pirkti, atsaukti, parduoti ir apmaintyti nuo sausio 1, 1941 iki rugsėjo 30, 1941 m.

Par value 16 M. U. S. of America Treasury Bonds, 2½%, 54, pirkta 4/1/41, kaina \$100, mokėjome \$16,000.00.
Par value 20 M. Montana Power Co., 3½%, 66, pirkta 5/15/41, kaina \$105%, mokėjome \$21,175.00.
Par value 20 M. Central Illinois Public Service, 3½%, 68, pirkta 5/15/41, kaina \$107%, mokėjome \$21,600.00.
Par value 25 M. U. S. of America Treasury Bonds, 2%, 50, pirkta 5/15/41, kaina \$102 13/32, mokėjome \$25,601.58.
Par value 20 M. Jersey Central Power and Light, 3½%, 63, pirkta 5/17/41, kaina \$107%, mokėjome \$21,600

Vokiečių Okupacijos Lietuvoje Pusmečio Balansas

Kalėdų pirmą dieną sukako pusmetis, kai vokiečiai užėmė Kauną. Gruodžio mėn. gale sueina pusmetis, kai jie okupavo visą Lietuvą.

Sia proga pravartu pažvelgti į vokiečių Lietuvoje šeimininkavimo pusmetinį balansą politinėje ir kultūrinėje srityse.

Pirmiausia ketletą žodžių del Lietuvos bolševikiškos okupacijos, kiek ji priskaitytina vokiečių kreditui. Sovietų okupacija įvyko pasekoje vokiečių su sovietais susitarimo, jiems pritarant ir jų palaima. Vokiečiai del tos okupacijos ir visų jos padarinių lygiai, jei ne labiau, kalti, kaip ir Sovietai. Šiandien tai nėra paslaptis. Tai, pavyzdžiui, patvirtino viešame interviu gruodžio mėn. 3 dieną aiškiais žodžiais ir Baltimorės bei Vašingtono arkivyskupas Michael J. Curley. Vokiečiai, duodami savo sutikimą Lietuvai okupuoti, puikiai žinojo, kokia kaina lietuvių tautai tas daroma. Lietuvai vokiečiai lyg keršydami pasitenkino apsaugodami ir repatrijuodami iš okupuotos Lietuvos vokiečius ir "vokiečių kilmės" Lietuvos piliečius, kiek tai buvo pačių vokiečių interesas. Kad tai buvo daroma vokiško intereso sumetimais, aiškiai matosi iš to, kad "repatrijavusiems", aiškiems ir tikriems lietuviams, lygiai kaip pabėgėliams Vokietijoje, nebeleidžiama grįsti tėvynės. Vokiečių interese dar buvo, kad raudonojo teroro pasekoje vokiečiai galėtų vaidinti "išvadotojų" rolę. Tai įrodė faktas, kad okupuavus Lietuvą, vokiečiai buvo apkurę lietuvių laisvės troškimą atžvilgiu: jie matė kaip ir jų pirmtakams nešė vergijos pančius skelbiami "laisvę" kanuolių šuvis. Dabartinio Lietuvos pavergimo kaltę krinta išimtinai vokiečiams.

Vokiečiai ignoravo laikinosios sukilėlių vyriausybės sudarymo faktą ir 1941 m. birželio mėn. 23 d. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimą, kaip jie pradžioje ignoravo ir buvo priešingi nepriklausomybės deklaravimui Vilniuje 1918 m. vasario mėn. 16 d. Goebelo propagandinis aparatas tylyje dantis sukančias ir galvoje apie aneksiją, apie Ostlando įkurimą. Taip ir įvyko: į Ostlandą sritį dabar be Lietuvos įeina dar Latvija ir Baltudija, kuri dabar vokiečių vadinama Baltutruenia. Ostlando srities prieškari, Hitlerio dekretu iš 1941 m. liepos mėn. 17 d., paskirtas vokiečių, reichskomisaras Lohse. Jis pareigas užima, pasakelbė atsisaukdamą į lietuvių, kuriame atsiliepia apie jų tėvynę, kaip apie "buvusią nepriklausomą Lietuvą". Ostlando Reichskomisaras savo atsisaukime pažada lietuviams: "duonos, darbo ir tvarkos", t. y. visų gėrybių, kuriomis Lietuvos gyventojai, be vokiečių malonės, gausiai buvo patys save aprūpinę nepriklausomybės laikais.

Lietuvių laikinoji vyriausybė prie Nezinomojo Kareivio kapo pareiškė vokiečiams viešą protestą.

Specialiai Lietuvos sričiai paskirtas generalkomisar dr. von Renteln; Lietuvos apskrįčiams ir didesniems miestams taip pat paskirta vokiečių komisariatai. Lietuva padalinta į 20 apskrįčių, kurie sutalpinai tris apygardas: Šiaulių, Kauno ir Vilniaus. Šiaulių apygarda apimanti 19,000 kv. kilometrų plotą su 80,000 gyventojų yra didžiausia. Vilniaus sritis apima tik 12,000 kv. kilometrų plotą, bet didžiausia gyventojų skaičiumi, nes turi 650,000 gyventojų.

Pastebėtina, kad nei pradžioje nei vėliau į "buvusią nepriklausomą Lietuvą" neįjungta nei Klaipėdos miestas nei Suvalkų trikampis, kuriame, pačių vokiečių daviniais, tepriskaityta tik 7,000 vokiečių ir "vokiečių kilmės" gyventojų.

Net menkiausia administracinė įstaiga bei įmonė, nors paviršutiniškai kartais, išrodytų esanti lietuvių žinioje, tiesioginiai ar netiesioginiai, yra vokiečių eksplatuojama ir neturi veikimo laisvės.

Prie generalkomisarų sudaryta Generalinė Taryba, į kurią lietuvių pakviesti turėjais. Viso jų esama 9. Bet jie bejėgiai apsaugoti Lietuvos interesus, lietuvių nuosavybę ir žydų turtą. Okupantai-vokiečiai dažnai duoda suprasti, kad lietuvių tautos laisvės bušiančios praplėtos ateity. Bet vokiečių pažadams niekas netiki: Hitlerio pažadų infliacijos yra žinoma ir lietuvių žino jų kainą.

Lietuvos valdymo politinės, administracinės bei kultūrinės įstaigos koncentruojamos Vilniuje, Kaunas siekiama padaryti tik ekonominiu centru. Administracijos įstaigose vartojama vokiečių ir lietuvių kalbos, bet vokiškoji yra privaloma.

Išstatimavystės instancija, seimas, suaukti neleidžiama. Visos politinės partijos, išskyrus nacionalistinę, veikiančią naciškais pagrindais, uždaryti tik ekonominiu centru. Administracijos įstaigose vartojama vokiečių ir lietuvių kalbos, bet vokiškoji yra privaloma.

Išstatimavystės instancija, seimas, suaukti neleidžiama. Visos politinės partijos, išskyrus nacionalistinę, veikiančią naciškais pagrindais, uždaryti tik ekonominiu centru. Administracijos įstaigose vartojama vokiečių ir lietuvių kalbos, bet vokiškoji yra privaloma.

Vokiečių paskelbtomis žiniomis rugsėjo mėn. 10 d. Šiauliuose ir Mažeikiuose esą suaukdyta asmenų už tariamo "sabotažo" veiksmus. Atrodė, kad žemaičiai nerimsta iš tradicijos, Pastebėtina, kad suaukdymai ir "per klaidą" suimtųjų paleidimai daromi viešai, teatrališkai, miesto aikštėse, tikslu gyventojus įbauginti. Suaukdomųjų pavardės neskelbiamos. Kai kuriose vietose, pav. Šiauliuose įvestas apgulos stovis. Lietuviams draudžiama apsigyventi Kaune, jei ten neturėjo nuolatinių gyvenamųjų vietos iki birželio mėn. 22 d., 1941 m.

Ligi spalio mėn. 15 d. 180 žymesnių klaidpėdžių lietuvių buvo priversti apleisti kraštą ir persikelti gyventi į Vokietijos gilumą. Lietuviams Klaipėdos krašte neleidžiamas laikraštis lietuvių kalba. Jie neburti ten nei vienos savos mokyklos. Jie varžomi del lietuviškų pamaldų bei pamokslų; klaidpėdžiai per amžius lietuviškai kalbėję dabar verčiami savo kalbą apleisti.

Iš mažųjų Lietuvoje daugiausia nukentėjo žydai. Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir kitur vokiečių įvesta ghetto, kur žydai izoliuoti nuo kitų gyventojų ir susisiekimas su jais draudžiamas. Jiems panaikinta apsigyvenimo, judėjimo, darbo, profesijos, nuosavybės, švietimo bei kitos kultūrinės laisvės. Jų judomas bei nejudomas turtas konfiskuojamas. Daugiausia del žydų turto grobimo iš Generalinės Tarybos atsistatydino arba įteikė atsistatydinimo pra-

šymus prof. Jurgutis, Vitkus ir Matulionis.

Turimomis žiniomis, vokiečiai lenkų mažumos irgi ne-glosto.

Religiniai — visuomeninėje srity visos seniau veikusios ir apie katalikų veikimo centrą telkusios organizacijos bei draugijos yra uždarytos. Katalikiška spauda taip pat nuo sovietmečio neleidžiama. Komisarai von Renteln tik "pasižadėjęs svarstyti katalikų bažnyčios pageidavimus".

Nors Lietuvoje du universitetai: Vilniuje ir Kaune, bet neleidžiama atidaryti pirmieji del kursai, tai yra aiškiai blogas ženklas įstaigų ateičiai. Pirmieji semestrai teveikia tik Miskininkystės fakultete ir Dotnuvos Žemės ūkio Akademijoje.

Vilniuje dabar vokiečių teleista atidaryti tik 6 gimnazijos. Lenkams jų neleistu.

Vietoj Vilniaus mieste 1937-38 mokslo metais veikusių 80 pradžios mokyklų "Deutsche Zeitung in Litauen" pranešimu dabartiniu metu teveikia 49, o iš jų 22 pradžios mokyklų "del patalpų stokos" tedirba tik-pusę dienos. Kaune mokyklos irgi negali veikti normaliai.

Vilniuje veikia Pedagoginis Institutas. Įvedus Institutu vokiečių kalbą "Kauener Zeitung" pranešimu jos teklauso tik 40% studentų. Tačiau, miestuose steigiami trumpalaikiai vokiečių kalbos kursai mokytojams ir tarnautojams.

Nuo spalio mėn. 16 d. įsteigti Sveikatos Rūmai Ostlandui. Jiems vadovauja vokiečiai. Gydytojų profesijos praktikai, be medicinos diplomų ir stažo, reikalingas dar vokiečių leidimas. Leidimai reikalingi taip pat: gailestingoms seserims, vaistinininkams, dentistams ir kitiems. Reicho komisaras gali kiekvienai metu suteiktą leidimą atimti. Dr. Matulionio per radio pranešimu Lietuvoje siaučia šiltinė. Žydai gydomi tik žydų gydytojų ir žydų personalo. Raud. Kryžiaus pirmininkas atstatytas, pati įstaiga iškraustyta iš savo patalpų, o paskutinėmis žiniomis, įstaiga, kaip tokią, nustojo veikti. Ji virto paprasta šėlpinimo draugija.

Vietoj ankščiau veikusios Eltos, įsteigta vokiečių propagandos įstaiga pavadinata: "Pressedienst des Generalkomisarats" su vokiečių Walter Zimmerman iš Liubecko, prysaky.

Steigiamas Lietuvoj "Raudonojo teroro muziejus". Jo tikslas nukreipti gyventojų dėmesį nuo dabartinių sunkumų bei negerovių į bolševikų okupacijos periodą.

Gatvių pavadinimai keičiami vokiškais. Pav. viena svarbiausių gatvių Vilniuje pavadinata "vokiečių gatvė".

Tikslus leidžiama lietuviškų laikraščių kiekis nežinomas, bet kur kas mažesnis, negu nepriklausomybės laikotarpiu. Lietuvoje betgi leidžiami net du dienraščiai vokiečių kalba! Be to, lietuvių laikraščiųms privaloma spausdinti vienas puslapis vokiškai. Reichskomisar potvarkiai Lietuvoje spausdinami be lietuvių dar ir vokiečių kalba. Radiofono direktorium paskirtas vokiečiai. Transliacija be lietuvių vyksta ir vokiečių kalba. Lietuvos himno transliacija nuo rugp. 15 d. draudžiama. Draudžiamas taip pat Lietuvos vėliavos ir kitų tautos simbolių viešas vartojimas. Bibliotekos valomos netik nuo bolševikiškos, bet ir prieš naciškos literatūros. Vienu žodžiu, Lietuvos germanizacija vykdoma plačiu mastu ir pilnu tempu.

Tulas linkę įsiekoti palyginimo tarp dviejų Lietuvos okupacijų. Tai grynas nesusi-pratinas: vokiečiai to ir nori: mat sudrumstame vandenyje jiems lengviau žvejoti. Bergdžios pastangos; Lietuva nenkenčia rudos okupacijos, kaip nenkentė raudonos. Joks vergijos pakitėjimas laisvės neatstojas: lietuvių yra Lietuvos krašto šeiminingai ir tos teisės niekam, nei "Herrenvolkui" neužleis. Lietuvos nepriklausomybė turi būti atstatyta! L. P. S. Ž.

Padėkime Sibiro Tremtiniais

(E. Devenienės kalba, pasakyta moterų konferencijoje New York'e)

Šiandien mus čia suvedė iš artimų ir tolimų apielinčių viena bendra mintis — padėti artimui. Šioje srityje mes visos jau senai dirbame, bet rezultaty lyg ir nematyti.

Vėliausi įvykiai ir žinios iš mūsų krašto labai liudni, tai kiekviena iš mūsų kartu atsivežė su savim ir skaudančią žaizdą po širdimi — mūsų artimųjų likimas Sibire.

Į Sibirą ištremta arti 100,000 gyventojų. Įskaitant visus, kurie turėjo Lietuvą apleisti, tokiu būdu kas 10-tas žmogus Lietuvoje buvo ištremtas. Ištremiti visi: nebolševikai, turtingi ir neturtingi, profesionalai, darbininkai, ukninkai, mokytojai, visi kurie buvo pasižymėję pavyzdiniu gyvenimu ar gerais darbais ir turėjo bent kokią įtaką savo apielinkės žmonėse. Ištremita ir motinos ir kudiškai, kad greičiau išnaikintų lietuvių tautą ir užleistų jų vietas rusams atėjūnams, o anie viens po kito tegu išmiršta Sibire, paskutinėmis įiegomis ir asaromis suvilgę laukinę Sibiro gamtą.

Klimato sąlygos Sibire nepaprastai sunkios: vasaros karščiausios, žiemos šalčiausios. Triobėsių, žemės ūkio kultūros, ligoninių ten nėra. Simtai mylių skiria miestą nuo miesto. Iš vienos pusės neperžengiami kalnai, dykumos, iš kitos pusės — ledų kalnai ir girios su plėšriais žverimis. Visa tremtinių laimė, kad jie ten kruvomis apsigyveno ir rado nemažai tremtinių iš Lenkijos, Suomijos, Latvijos, Estijos ir kitur. Visi kartu taikosi prie naujų sąlygų. Visi jie dirba fizinį darbą prie miško darbu. Vietos gyventojai yra mongolai, jokios kultūros nepaliesi. Nepratę prie klimato, prie maisto, prie sunkaus darbo, su išdraskytomis šeimomis, miršta mūsų žmonės ten vienas po kito...

Turint ir geriausius norus, dabartiniu laiku būtų sunku sudaryti pakenčiamas sąlygas, nes rusai yra įsitraukę į karą, duona ir turtinesnės žemės teko vokiečiams, transportas išardytas ar užimtas kariuomenės reikalamis. Sunku todėl ir reikalavimus rusams statyti, kad gelbėtų mūsų tremtinius. Noriu todėl pabrėžti, kad mes, Amerikoje, vieninteliai, kurie galime ir privalome skubiai jiems padėti.

Jūs, girdžiu, sakote, kad lietuvių dideli užsimojimai Amerikoje, paprastai, baigiasi minkais vaisiais. Didžiausia kaltė del to — įvairūs tarpusaviai ginčai, negerbimas vienas kitą. Bet jeigu mes nors dalinai pergyventume tai, ką dabar pergyvena mūsų broliai ir seserys Sibire, tai nebūtų nei noro nei laiko įvairiems ginčams. Labdarybei, artimo meilei, žmoniškumo jausmii mokslų nereikia. Jeigu nėra žmoniškumo žmogui, tada mes jį vadiname sužvėrėjusiu. Aš priminsiu jums vieną vaizdą, kuris dar ir dabar stovi mano akyse. Prasidėjo lenkų vokiečių karas, mūsų mažo krašto pašonėje. Ir štai rusai užpuolė lenkus iš užpakalo, didelė valstybė su dar didesniu išdidumu žuvo. Mes matėme tuos nelaimingus lenkus su mažais vaikučiais, be drapanų, be jokios kultūros, tuos pačius lenkus, kurie buvo mūsų didžiausi priešai, mums grasinu, mus kalėjimuose laikė, siuntė mums ultimatumus. Atėjo tie nelaimingi lenkai ir mes, muzikų vaikai, davėm jiems ir duonos ir pastogės ir drabužių. Ejo mūsų moterėlių eilės per vieškelius ir takelius, jų skarelės baltavo šviesioje mūsų tėvynės padangėje. Kiekviena nešė ryšulėlį, ar tai su duona, ar kiaušiniiais, ar drobule. Ir tuo savo kilnumu, tuo aukštu artimo meilės supratimu, tos moterėlės davė kartų smugį išdidiesiems lenkams, o visas pasaulis, visi laikraščiai paminėjo, kaip lietuvių tauta mokėjo rasti kil-

nią širdį, neatsizadant savo nusistatymo Vilniaus atžvilgiu.

Tad imkime pavyzdį iš tų paprastų Lietuvos moterėlių. O mums tai bus daug lengviau, nes ne priešui turime padėti, o tik savo žmonėms, savo giminaiciams, savo kaimynams.

Atrodo, kad išpradžių ne daug ką galėsime nuveikti šioje nelaimių juroje. Bet, sakoma, lašas po lašo ir akmenį nutašo. Siuntinėlis maisto, kiek drabužių ir pinigų čia atrodo mažai, o ten kapitalai. Žinau, kad siųsdamos duonos kepta, jie gaus tik krupinius. Bet jei tie trupinėliai išgelbės juos nuo bado, argi neverta siųsti kad ir tokiais sąlygo-

mis. Tegu mus šaudo, drasko, plaka iš rytų ir vakarų, o mes virskime plienu. Jeigu skausmas, asaros mus nuveiks, jeigu po sunkia savo našta palinksime, nuleisime rankas ir galvas, džiaugsis tie, kurie mus nuskriaudė, nes vienu smugiu du nugalejo. Tegu darbas ir pasisventimas buna mūsų suraminimas, mūsų pareiga ir stiprybė.

Dabar, šiuo momentu, pas mus vidurienis, ten, Sibire, vidurnaktis. Per mūsų galvas, ten toli, matau motiną, kuri savo paskutiniiais skarmalėliais daugiau savo vaikūčius, pakursto ugnį, džioviną darbe permerkusius drabužius. Vairkai užmige, jie jau nebekanina jos klausimais ir prašymais: "Mamytė, valgyti noriu. Mama, kada busime namie? Mama, o kur tėtė? Mama, šalta, skauda, noriu namo, namo..."

Ir ką ji vargšė gali atsakyti, kuo ji gali padėti? Ji jiems viską žada iki jie nusiramina, užmiega. O kai jau niekas nemato jos asarų, negirdi jos raudos, ji meldžiasi į Dievą, jį šaukia žmones, jį dairosi tamsioje naktį, ar nepamatys kur vilties kibirkštėlės, ar nenugris kur užuojautos garso. Ji prašo įiegy pakelti tą raštą, jį prašo, kad jos našlačiai nebūtų užmiršti, kad jie grįštų į savo tėvynę, jeigu kartais ji žūtų kovoje už butį.

Mūsų šventa pareiga palaikyti juos galima ilgiau tą vilties kibirkštėlę, suteikti jai daugiau įiegy juos sunkioje dailoje. O ji, nors bus alkanas ar pilkas, bet ji bus stipri, jei ji žinos, kad ten už jurų marių, už kalnų ir dykūnų, yra širdis, kuri plaka kartu, kuri verkia kartu ir džiaugiasi kartu. Jei mes, brangios sesės lietuvišės nesugebėsime palaikyti joje tos vilties, jei čia gyvenimas gėrybėse ir grožybėse neatjausimės jos, tai ko mes vertos, kas mes esame?...

Aš jaučiu, kad mes savo pareigas atlikime. Mes suteiksime tiems mūsų tremtiniams tos vilties kibirkštėlę. Kibirkštėlė apšvies tamsią šiaurės naktį ir sukelis liepsnas, kurios sutirpdys šaltus Sibiro ledus, kurie laiko sukaustę mūsų brolius ir seses ir jie grįš į saulėtą, brangų savo kraštą, į savo žemę ir savo kampą, į laisvą nepriklausomą Lietuvą.

Kuopų susirinkimai

NEW YORK, N. Y. — SLA 126 kuopos metinis susirinkimas įvyks sausio 9 dieną, 8 valandą vakare, SLA Centro raštinėje, 307 W. 30-th St. Visi nariai ir narės kviečiami dalyvauti, nes yra svarbių reikalų aptarinėti. Po susirinkimo bus draugiškas pasikalbėjimas su užkandžiais. Nežmiskite užsimokėti užvilktas mėnesines mokestis. — Elena Miliauskintė, sekr.

SUNDERLAND, MASS. — 37 kup. susirinkimas įvyks sausio 11 d., pas D. Pilvelį. Pradžio 2 val. popiet. Visi nariai malonėkite atsilankyti ir užsimokėti duokles, kad neliktum suspenduoti. Taipgi bus renkama kuopos valdyba šiems metams. — B. P., sekr.

Besiruošiant Vasario Šešioliktai

Karo audra netikėtai užėjo ir ant mūsų šalies, Amerikos, kuri norėjo taikoje gyventi. Musų senoji tėvynė Lietuva jau treti metai gyvena ne tik karo baimėje, bet ir jo baisumą. Tačiau, norime, ar ne, turime priimti tą ką gyvenimas mums duoda.

Besigrumdami su gyvenimu šioje šaly, neturime pamiršti ir savo tėvynės Lietuvos, su kuria mus riša tie patys reikalai ir rūpesčiai. Mes, amerikiečiai lietuviai, išanksto rengiamės minėti vasario 16 iškilmingai. Chicagos lietuvių, patriotinių srovių komitetas, jau minguoja ir rengiasi prie tos dienos. Minėjimas įvyks Stock Yards amfiteatre.

Kad priduoti tai dienai daugiau reikšmės, komitetas pagaidauja, jog moterys tą dieną būtų pasipuošusios tautiniais rubais. Lietuvių tautiškų rubaj nepaprastai gražūs ir ne gėda su jais bent kur pasirodyti. Tarptautiniuose parengimuose jais pasipuošusios lietuvaitės, laimi dovanas.

Kiekviena tauta, turėdama savo praeitį, turi ir savo kultūrą, kuri per ilgus metus tautoje bujoja. Musų kalba, dainos, žaidimai, papročiai, rubai vis tai tautos kuryba — dailė. Musų tautiniai drabužiai įdomūs ir tuo, kad pačių lietuvių rankomis padaryti. Mes žinome, kiek daug kartų turi perėti per rankas tas linas, kanapė, vilna, kol jie tampa puošniu rubu.

Lietuva yra susiskirstiusi į provincijas, — Zemaitiją, Aukštaitiją, Suvalkiją, Dzuku-

ją ir kit. Tad šių provincijų papročiai ir drabužiai yra skirtingi. Nors visi jie gražūs ir savi, tik mano akį labiausiai traukia vilnietės drabužiai. Gal dėlto, kad širdį traukia pats Vilnius. Daug simpatių jaučiu ir vilniečiams lietuviams, kurie del lietuviybės kryžiaus kelius čjo svetimoje okupacijoje ir su ilgėsiu žvelgė į laisvąją tėvynės pusę, kur jų broliai džiaugėsi laisve per 22 metus.

Mums, amerikietėms, tuo tarpu, gal ne visoms, bus lengva įsigyti tikrus lietuviškus tautiškus rubus. Bet mes galime pasisiųsti bent arčiausiai jų. Tad siuvant tautinius rubus, prašoma kreipti dėmesio ir siųti kiek galima artimesnius lietuviškiems, kad negadinti tautinio grožio. Nesmaga kai kartais tenka matyti buri lietuvių pasipuošusių tautiniais rubais, bet atrodančių į tikrą tautų mišinį.

Jei kurios ir negalėsime įsigyti tautiškų rubų, tačiau visos ruošimės minėti tą brangią Lietuvos nepriklausomybės šventę. Laisvutė.



AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKLA

Brooklyn, N. Y.

New York, N. Y.

Minėjo Schegaus gimtadienį

Lankėsi redakcijoje

Sausio 3 d. šauniai paminėta SLA nario ir plačiai žinomo visuomenės veikėjo, brolio B. J. Schegaus, 60 metų gimtadienio sukaktis. Parengimas įvyko A. Daukanto svetainėje, Jamaica, L. I. N. Y. Šios puotos surengimu vyriausią pasidarbavo J. Garšva, A. Daukantas ir U. Baceviciene.

I parengimą atsilankė apie 150 jubilato giminių, draugų ir pažįstamų. Po skanios vakarienės, puotos toastmasteris, dr. M. J. Vinikas, perstartė ištisą eilę svečių pasakytų prakalbėles. Visi kalbėtojai pareiškė gražių minčių, apibūdindami jubilato nuopelnus besidarbuojant mūsų tautos labui. Po to pats jubilatas padėjo rengėjams už surengimą šios taip šaunios puotos, svečiams už atsilankymą ir kalbėtojams už gražias kalbas. Jubilatiui išteikta nuo visų dalyvių graži dovana — rankinės laikrodėlis.

Po programos buvo šokiai, kurie tęsėsi iki vėlumi nakties. Bankietas visais atvejais buvo pasekmingas.

Aš nuo savęs mūsų senam ir energingam darbuotojui, broliui Benediktui J. Schegaus (Ščegauskui), linkiu dar ilgai, ilgai pagyventi ir dar gyvai pasidarbauti mūsų išvijoje. Draugas.

Naujų Metų bankietas

Naujų metų išvakarėse, gruodžio 31 dieną, Brooklyno Moterų Vienybė surengė šaunų bankietą naujus metus su-tikti. Bankietas įvyko puošnioje Hotel Washington svetainėje. Rinkintos publikos dalyvavo per 150. Visi svečiai pavaisinti skania vakariene, o žymesnį vakaro dalyvių perstatyti publika. Vakaro vedėja buvo Moterų Vienybės pirmininkė, SLA narė sesuo Marijona Strumskienė. Susirinkusieji smagiai pasižoko, pasidainavo ir geroje nuotaikoje sutiko naujuosius metus. Dalyvis.

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

Mūsų Advokatai

Adv. C. Voketaitis

66 Court Street
Brooklyn, N. Y.
Tel.: TRiangle 5-3622
Tel.: EVergreen 8-7179

Adv. K. P. Gugis

Chicago, Ill. Kamb. 1431-1434
Namuose: 3323 So. Halsted St.
Ofisai: 127 No. Dearborn St.
Vakaraai: 6 iki 8:30

Mūsų Biznieriai

A. J. KUPSTIS

SLA N A R Y S

Tel. So. Boston 9423

322 W. BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

JOHN NAGHTEN & CO.

ESTABLISHED 1863. INSURANCE

1903 Insurance Exchange, Chicago, Illinois